

Kijk verder dan morgen

Laat iedereen vrij,
maar niemand vallen

Verkiezingsprogramma 2022 - 2026

The logo for the Dutch political party D66, consisting of a green square with the white text 'D66' inside.

D66

Voorwoord lijsttrekker

Door Jop van der Pijl

Verder kijken dan morgen, dat is wat mij betreft het politieke leiderschap dat Nieuwkoop nodig heeft. Er komen uitdagingen op ons af: inwoners vergrijzen, huizen zijn niet betaalbaar voor jeugd en starters, niet iedereen krijgt dezelfde kansen, het klimaat verandert en de lokale reactie blijft uit. Er is geen tijd meer te verliezen om aan de slag te gaan met de grote vraagstukken van deze tijd. Voor u ligt een ambitieus programma. Een programma waarmee wij straks een nieuwe collegeperiode ingaan. Een nieuwe periode waarin we niet alleen de problemen van vandaag en morgen willen oplossen, maar ook met u vooruit willen kijken naar de grote opgaven voor 2030 en verder.

De gemeente Nieuwkoop heeft een prachtige ligging. In het centrum van het Groene Hart wordt in onze gemeente uniek het buitengebied met de Randstad verbonden. Onze groene omgeving maakt het aangenaam om te wonen. Binnen een uur zit je in alle grote steden, maar daar merk je in de dorpen weinig van. In onze omgeving zijn steden aan het uitbreiden. Steden als Woerden, Amstelveen en Alphen aan den Rijn maken aanspraak op grond buiten hun huidige contouren. Hierdoor is het niet ondenkbaar dat deze steden steeds meer naar onze groene gemeente toegroeien. In onze gemeente moeten wij nooit vergeten wat het hier zo fijn maakt om in te wonen. Dat is het groene buitengebied, de bereikbaarheid van de steden en de gezellige dorpen. D66 Nieuwkoop zet zich in voor de toekomst van onze gemeente. Dat vraagt om een bestuur die keuzes maakt. Zo zal er meer gekeken moeten worden naar oplossingen waarin we niet alleen de breedte, maar ook de hoogte in bouwen.

Iedere inwoner verdient dezelfde kansen op een lang, gezond en gelukkig leven. Inwoners hebben het recht zichzelf te zijn en eigen keuzes te maken in het leven. De gemeente speelt op veel manieren een belangrijke rol. Gezondheid van inwoners sijpelt door in alle verschillende beleidsgebieden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan sport, woningbouw en de lokale economie die allemaal op hun eigen manier bijdragen aan de gezondheid van de inwoners van onze gemeente. D66 Nieuwkoop investeert in kansen. Kansen voor kinderen, pubers, volwassenen en ouderen. Kansen gezond, gelukkig en zelfstandig te zijn. 'Laat iedereen vrij, maar niemand vallen' is voor D66 daarbij het credo.

Stukje bij beetje nemen we afscheid van fossiele brandstoffen en gaan we over op duurzame energie. Dat gaat zeker niet vanzelf en zeker niet in een maatschappij die zo energie-intensief is als de onze. Het is geen eenvoudige opgave om over te stappen op duurzame energie, maar wel eentje die loont. Deze uitdaging gaan wij aan.

Tijdens de landelijke verkiezingen heeft D66 veel zetels gewonnen met de inzet op nieuw leiderschap, hiermee werd zij de tweede partij van Nederland. Nieuw leiderschap moet volgens D66 Nieuwkoop ook naar de lokale overheden worden vertaald. Ik geloof dat de kracht van het lokale bestuur is dat je dichtbij de inwoners staat. De gemeente is er voor iedere inwoner en is van iedere inwoner. Als lokale overheid moet je daarbij weten wat er allemaal speelt binnen de gemeentegrenzen. Daarom wil D66 permanente participatie, een Nieuwkoop waarin u vaker wordt gevraagd naar uw mening.

Nieuwkoop is toe aan een nieuw bestuur. Een bestuur dat zich, samen met inwoners, volledig stort op de naderende uitdagingen. Hiervoor is een partij nodig die deze uitdaging aan durft te gaan. Een partij die verder kijkt dan morgen. Een partij die iedereen vrij laat, maar niemand laat vallen. Ik wil met D66 voor u werken aan een gemeente waarin je goed kunt wonen in een groene omgeving, waarin je gelukkig kunt leven, met een gezonde lokale economie en een glashelder bestuur.

Jop van der Pijl

Inhoudsopgave

Goed wonen	05
De woningvoorraad moet matchen met de bevolkingsopbouw	05
Liever de hoogte in, dan de breedte	06
Tempo maken en houden	06
Ruimte voor particulier initiatief in vernieuwend wonen	07
Woningtoewijzing en kansen op de koopmarkt	07
Duurzaam bouwen en hulp bij de energietransitie	08
Nieuw in Nieuwkoop	08
Mooie en gezellige dorpen	09
Bereikbaar wonen	10
Elektrisch rijden	12
Inrichting straten	13
Goed wonen: Wat willen we bereiken	14
Gelukkig leven	16
Een kansrijke start voor elk kind	16
Groeien en grenzen	17
Generatie in de knel	18
Gezond zijn, gezond blijven, kansen hebben en houden	18
Jeugdhulp	19
Zorg voor ouderen en kwetsbare inwoners	20
Een gerichte aanpak voor de meest kwetsbare gezinnen en families	21
Cultuur	21
Sport	22
Gelukkig wonen: Wat willen we bereiken	24
Groene omgeving	26
Gezonde omgeving	26
Schiphol moet krimpen	26
Natuurbehoud en natuurherstel verdient meer aandacht	27
Een omgeving die uitnodigt om te bewegen	29
Toekomstbestendige landbouwgrond	29
Energie en omgeving	30
Groene omgeving: Wat willen we bereiken	32
Gezonde economie	33
Ruimte voor duurzaam ondernemen en innoveren	33
Regionaal samenwerken	33
Toeristische en recreatieve economie	34
Investering in datagedreven economie	34
Gezonde economie: Wat willen we bereiken	35

Inhoudsopgave gaat verder op volgende pagina

Glashelder bestuur	36
Informatie vanuit de buurt	36
Groen bestuur	36
Dienstverlenende gemeente	36
Verantwoordingsdag	37
Participatie gericht bestuur	37
Nieuwkoopse buurtonderzoekers	38
Inclusief bestuur	39
Digitaal bestuur	40
Glashelder bestuur: Wat willen we bereiken	41

Goed wonen

Voor iedere inwoner moet in Nieuwkoop een fijn thuis te vinden zijn. Het woningbestand in alle dorpen moet voldoende ruimte bieden voor verschillende woonbehoeften: voor eenpersoonshuishoudens, voor jonge stellen, voor gezinnen, voor ouderen, voor mensen die vitaal en zelfstandig zijn en voor mensen die zorg nodig hebben. En iedereen moet een eerlijke kans hebben om een passende en betaalbare woning te vinden.

De woningmarkt in Nederland is vastgelopen en een veelgehoord antwoord is bouwen, bouwen, bouwen. We moeten inderdaad bouwen, maar bouwen alleen is niet de oplossing. Kansen om op de woningmarkt te komen worden door twee factoren bepaald: de juiste samenstelling van de woningvoorraad en de toegankelijkheid van die woningen voor mensen die zoeken. Vanuit die constatering kijken we naar oplossingen waar we lokaal invloed op hebben.

Om in de toenemende behoefte aan woningen dicht bij voorzieningen te kunnen voldoen kiezen wij ervoor om meer de hoogte op te zoeken. Daarmee kunnen we tegelijkertijd de open ruimte rondom de dorpen behouden. We maken ruimte voor vernieuwende woonvormen en creatieve oplossingen. Nieuwbouwprojecten worden wat D66 Nieuwkoop betreft zoveel mogelijk uitgevoerd met toekomstbestendige, duurzame technieken en materialen. We gaan inwoners ook gericht en effectief helpen bij het verduurzamen van hun bestaande woning.

De woningvoorraad moet matchen met de bevolkingsopbouw

De woningvoorraad in onze gemeente is niet evenwichtig. In Nederland bestaat de woningvoorraad gemiddeld uit 64% eengezinswoningen en 36% meergezinswoningen. In Nieuwkoop (11.660 woningen) is de verhouding 87% - 13%. Dit matcht niet met de woonwensen van een bevolking die nog maar voor 38% uit gezinnen bestaat. Het veelgehoorde argument dat ouderen moeten verhuizen om huizen vrij te maken voor woningzoekende gezinnen houdt geen stand. Voor gezinnen zijn er woningen genoeg in Nieuwkoop. Het probleem zit in een tekort aan woningen voor kleine huishoudens, zowel voor jong als voor oud.

Een tweede tekortkoming in de woningvoorraad in de gemeente Nieuwkoop is het relatief lage aantal huurwoningen. De dorpen staan vol met koopwoningen, er zijn weinig sociale huurwoningen (21%) en er is weinig vrije sector huur (6,5%). De hoeveelheid woningen die toegevoegd mag worden tot 2030 mag 10-15% zijn van de huidige woningvoorraad. Voor D66 Nieuwkoop is duidelijk waar nu de focus op moet liggen: op appartementen en kleine woningen in meerdere prijsklassen en op een uitbreiding van de voorraad (sociale) huurwoningen¹.

Vanwege de enorme mismatch tussen woningvoorraad en (toekomstige) woningbehoefte en vanwege de leeftijd en woonkwaliteit van een aantal wijken vindt D66 het nodig om in de komende collegeperiode ook verder vooruit te kijken dan 2022 - 2026 en breder te denken dan bestaande woonvormen. De bevolking blijft vergrijzen, het aandeel een- en tweepersoonshuishoudens blijft stijgen en er zijn een aantal wijken in onze gemeente met woningen die verouderd raken en waarvan verduurzaming niet of nauwelijks rendabel is. Het herstructureren van deze wijken, met vervanging van eengezinswoningen door kleine wooneenheden en nieuwe woonvormen, ook met zorgaanbod, moet wat ons betreft hoog op de agenda staan. Daarmee kunnen we sneller de kloof tussen woonvraag en woonaanbod dichten.

We zijn en blijven van mening dat het verstandig is om een einde te maken aan de halfslachtige oplossing van bewoning van recreatieparken. De gedoogstatus kan beter omgezet worden in permanente bewoning. We staan nog steeds achter de voorwaarden die daarvoor eerder zijn afgesproken: kosten voor aanpassingen aan de infrastructuur moeten gedragen worden door de bewoners van de parken.

¹ bron: waarstaatjegemeente.nl

In de komende bestuursperiode wil D66 ook een oplossing vinden voor de Vestia-woningen in onze gemeente. Als WDA en WSN ook komende jaren niet in staat blijken om deze woningen over te nemen, dan willen wij aan de slag om een andere woningcorporatie in woningmarktregio Holland Rijnland te interesseren voor overname van deze woningen. Bovendien moet in onderhoud en verduurzaming van deze woningen geïnvesteerd kunnen worden.

Liever de hoogte in, dan de breedte

De gemeente Nieuwkoop ligt centraal in de Randstad in een groene omgeving. D66 vindt het belangrijk dat deze groene omgeving blijft bestaan en verder in kwaliteit toeneemt. Ook vinden wij het belangrijk dat woningen voor ouderen en andere kwetsbare groepen dicht bij de dorpskernen liggen, zodat winkels en andere voorzieningen goed bereikbaar zijn. Dit betekent dat wij de keuze maken om binnen de dorpskernen, meer dan nu, de hoogte in te gaan met mooie kleinschalige appartementencomplexen. Door te kiezen voor meer hoogte blijft er ook binnen de kernen ruimte over voor natuur. In onze gemeente zijn de Vijverhof in Nieuwkoop en de appartementen boven de Coop in Noorden goede voorbeelden. Deze woningbouw gaat niet ten koste van het dorpse karakter die beide dorpen hebben.

Foto: © Google Maps, Vijverhof in Nieuwkoop

Waar wij meerwaarde zien is het uitbreiden 'in de breedte' tussen Zevenhoven en Noordeinde. Zowel Zevenhoven als Noordeinde zijn relatief kleine kernen met daardoor kwetsbare voorzieningen. Wij zien kansen in het uitbreiden van de woningvoorraad door deze kernen op termijn aan elkaar te laten groeien. In deze uitbreiding kan de aanleg van een wandelpark en van energievoorzieningen worden mee ontworpen.

Tempo maken en houden

In de afgelopen bestuursperiode was het tempo van woningontwikkeling laag, te laag. Dat kwam deels door ontwikkelingen buiten de invloedssfeer van de gemeente, maar ook door de aanpak van het college. Er moet efficiënter worden toegewerkt naar korte periodes van leegstand of braakligging. De gemeente gaat wat D66 betreft nu teveel stapsgewijs aan de slag. Er wordt gewacht met onderzoeken tot een pand volledig leeg is en pas wanneer er wordt gesloopt gaan we het hebben over de nieuwe invulling van de locatie. Dit zorgt er onder andere bij de Ashram locatie in Nieuwkoop en De Vlinder in Ter Aar voor dat de gemeente te laat begint met herbouwen.

Wij willen werken vanuit een strategisch woningbouwplan, waarin we aan de voorkant programmeren welke soort woningen waar moeten komen en vervolgens voortvarend aan de slag gaan. We benutten daarbij opties om projecten met elkaar te verbinden en tegelijkertijd te ontwikkelen. In de periode 2014-2018 hebben we deze aanpak gehanteerd bij zowel de strategische voorbereiding van de ontwikkeling van meerdere IKC's als bij de versnelde ontwikkeling van sociale woningbouw. Dat succes willen we herhalen!

Ruimte voor particulier initiatief in vernieuwend wonen

De gemeentelijke aanpak is belangrijk voor het projectmatig (laten) bouwen van grotere aantallen woningen. Maar er is ook een groeiende behoefte aan vernieuwende woonvormen: meergeneratiewonen, tiny houses en collectief ontwikkelen en wonen. Wij zien een flinke rol voor burgerinitiatieven in de ontwikkeling van dit soort woonvormen. Initiatiefnemers die een doordacht plan op tafel kunnen leggen moeten we ruimte en vertrouwen geven. Dat betekent dat de gemeente soms wat minder regie en controle heeft op woningbouwprojecten, maar dat moeten we aandurven. Vaak is het investeren van 'eigen tijd' de enige manier om vooruitstrevende ideeën te kunnen realiseren. Gemeentelijke projectontwikkelingskosten maken vernieuwende woonexperimenten veel te duur.

Woningtoewijzing en kansen op de koopmarkt

De markt voor koopwoningen is in de afgelopen jaren sterk in beweging. Nu is er een periode van hoge huizenprijzen waarvan het einde nog niet in zicht is. Een ramp voor met name starters op de woningmarkt. Factoren zoals rentestanden, prijzen van bouwmaterialen en belastingregels vallen buiten de invloedssfeer van de gemeente. Wel kunnen we maatregelen nemen die speculanten en beleggers op afstand houden. Ook kunnen we ruimte zoeken om grondprijzen laag te houden of te werken aan andere vormen van gronduitgifte die de aankoop prijs van woningen verlagen, denk bijvoorbeeld aan erfpacht of uitgestelde grondverkoop. We willen de mogelijkheden daarvan onderzoeken en gebruiken.

De gemeente heeft grote invloed op de markt voor sociale huurwoningen. De regionale regels voor toewijzing van sociale huurwoningen worden door de gemeenten in de regio Holland Rijnland gezamenlijk bepaald. D66 wil dat die regels zo aangepast worden dat starters sneller kans maken op een woning. Dit kan bijvoorbeeld door de inschrijfjaren tot het huren van een eerste woning dubbel te laten tellen. Of door starters niet met nul inschrijfjaren te laten starten, maar hen bij inschrijving een aantal bonusjaren toe te kennen. Wij willen ook aandacht voor de grote verschillen in huurprijzen voor lang zittende huurders ten opzichte van starters die hun eerste huis huren en daarvoor standaard de hoofdprijs betalen. Huurverschillen moeten aansluiten bij het principe 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten'. Het kan niet zo zijn dat jonge mensen voor een woning meer moeten betalen dan ouderen met hetzelfde of zelfs een hoger inkomen. Tot slot: wij willen starters die nog op zoek zijn naar hun eerste woning een betere kans geven om voor hun belangen op te komen door hen een stem te geven in huurdersbelangenorganisaties. Nu zijn alleen de zittende huurders lid van de huurdersbelangenverenigingen.

Om het woningtekort in de sociale huursector terug te dringen willen we het makkelijker en aantrekkelijker maken om een woning te delen met familie of vrienden. Daarvoor moet het bijvoorbeeld mogelijk worden gemaakt om meerdere hoofdhuurders te hebben of om de inschrijfduur als woningzoekende door te laten lopen tijdens een periode waarin een eerste woning wordt gedeeld met 'roommates'. Het delen van een woning moet het ook makkelijker maken om mantelzorg te verlenen. Daar moet dan geen 'dakloosheid' uit voortkomen als de zorgvragende huurder overlijdt of moet worden opgenomen in een instelling. Vanuit rechtvaardigheid als leidend principe, moet het systeem van woningtoewijzing meer ruimte gaan geven om creatieve oplossingen te ondersteunen die mensen bedenken om gedeeld te kunnen wonen en/of voor elkaar te zorgen.

Duurzaam bouwen en hulp bij de energietransitie

De woningen die de komende jaren worden toegevoegd moeten voldoen aan hoge duurzaamheidsstandaarden. In de gemeente Nieuwkoop is al eerder afgesproken dat nieuwe woningen gasloos worden gebouwd. In de komende jaren is daarop aanvullend aandacht nodig voor gebruik van duurzame materialen en circulair bouwen. Bij voorkeur leidt het aanbesteden van projecten met hoge duurzaamheidseisen ook tot een uitdaging en kans voor lokale bedrijven om koploper te worden in duurzame bouwprojecten en duurzame inrichting. Voor nieuwe woonwijken stellen we de ambitie om ze energieneutraal op te leveren: in de wijk wordt op jaarbasis dezelfde hoeveelheid energie opgewekt als er wordt verbruikt. Huizen staan er voor tientallen jaren, dus we gaan daarbij in de berekeningen al uit van het energieverbruik van huishoudens in 2030, inclusief elektrisch vervoer. Dit is met de huidige stand van de techniek al mogelijk. Afhankelijk van de ontwikkelingen in de komende 2-3 jaar, stellen wij de ambitie dat nieuwe woonwijken niet alleen energie leveren voor de eigen buurt, maar ook voor de wijken eromheen. Energiepositieve wijken noemen we dat.

De grootste uitdaging zit hier echter in de bestaande woningvoorraad. Het is voor elke woningeigenaar een puzzel om in beeld te krijgen wat er aan zijn of haar woning moet gebeuren om mee te komen in de energietransitie. Wij leggen het accent in het duurzaamheidsprogramma in de komende jaren daarom op het beantwoorden van concrete vragen van inwoners. We zorgen voor een toegankelijk en betrouwbaar adviesloket in 'energiewinkels' op minimaal twee locaties. Daar kunnen inwoners advies op maat krijgen, dat past bij hun woonsituatie, hun energieverbruik en bij hun budget. In de prestatieafspraken met woningcorporaties komen afspraken over verduurzaming van woningen en over tijdelijke compenserende maatregelen voor hoge energiekosten in woningen die nog niet verduurzaamd zijn aandacht.

We beoordelen de mogelijkheden voor subsidieregelingen voor woningverduurzaming, maar stellen dat daarvoor wel middelen van het Rijk beschikbaar moeten komen. De gemeentebegroting heeft op dit moment geen ruimte beschikbaar om budgetten voor individuele subsidies mogelijk te maken en wij willen voor subsidieregelingen waar een deel van de inwoners aanspraak op zal maken niet bezuinigen op collectieve voorzieningen.

Nieuw in Nieuwkoop

In Nieuwkoop en omliggende gemeentes spelen arbeidsmigranten een belangrijke rol. Door de productiekracht van deze werknemers hebben de bedrijven in onze regio hun goede concurrentiepositie kunnen behouden. Sterker nog, zonder arbeidsmigranten is er een tekort aan arbeidskrachten. Onze gemeente moet de rechten en plichten van deze arbeidsmigranten garanderen en er op toezien dat de werkgevers hun rechten en plichten naleven conform de verdragen van de Europese Unie.

Uitbuiting en schijnconstructies om de hier geldende arbeidsvoorwaarden te omzeilen moeten worden tegengegaan. Deze zijn ongewenst vanuit sociaal en maatschappelijk oogpunt, maar ook voor de concurrentiepositie van andere werkzoekenden. Uitbuiting zorgt voor oneerlijke concurrentie op de arbeidsmarkt en op basis van ongelijke beloning kunnen bedrijven ten opzichte van andere branchegenoten een oneigenlijk voordeel halen. Er is een samenhangende aanpak voor handhaving nodig om excessen aan te pakken. Hierbij is het cruciaal dat er een gecoördineerde aanpak is vanuit de gemeente, inspectie SZW, de belastingdienst, UWV en justitie.

Arbeidsmigranten moeten op fatsoenlijke wijze gehuisvest worden, voor hun eigen en de algemene veiligheid en welzijn. Daarom is D66 tegen het huisvesten van arbeidsmigranten op bedrijven waar ze uit het zicht zijn en de woonkwaliteit niet is geborgd. Arbeidsmigranten moeten zelfstandig kunnen wonen en hun eigen weg kunnen gaan. De Basisregistratie Personen geeft de gemeente zicht op het aantal arbeidsmigranten en hun huisvesting. Daarmee kan de gemeente een actieve rol spelen om samen met andere instanties, zoals de Belastingdienst en de arbeidsinspectie, misstanden te detecteren en aan te pakken. Ook willen we dat toekomstige Nieuwkoopse bedrijven die gebruik gaan maken van arbeidsmigranten vooraf aangeven hoe ze deze werknemers gaan huisvesten.

Arbeidsmigranten die hier binnen onze gemeentegrenzen verblijven, moeten makkelijker de gang naar de gemeente kunnen maken. Belemmeringen die dit in de weg staan moeten zo goed als mogelijk moeten worden weggenomen, dit geldt natuurlijk voor alle groepen voor wie de gemeente minder toegankelijk is. D66 Nieuwkoop wil daarom ook dat alle relevante informatie beschikbaar is in het Pools, Roemeens en Bulgaars. Nu zijn arbeidsmigranten nog teveel afhankelijk van werkgevers en uitzendbureaus voor hun informatieverstrekking en dat maakt ze kwetsbaar voor misstanden bij malafide partijen.

D66 Nieuwkoop is geen voorstander van grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten in buitengebieden. Dit is niet goed voor de integratie en kan leiden tot overlast. Kleinschalige huisvesting heeft onze voorkeur.

Mooie en gezellige dorpen

Wonen is meer dan het hebben van een huis. De kwaliteit van het wonen in de dorpen in onze gemeente wordt ook bepaald door de kwaliteit van de openbare ruimte en door de levendigheid en gezelligheid van de dorpen. Er is reden om daar de komende jaren extra aandacht aan te besteden.

Wij willen ruimte voor ontmoeting in de dorpskernen in nieuwe vormen, nu het doen van dagelijkse boodschappen steeds vaker (deels) vervangen wordt door bestellen en laten bezorgen of snel afhalen. Het is inmiddels al ruim 5 jaar geleden dat een groep inwoners, met ondersteuning van een extern bureau, nagedacht heeft over het DNA van Nieuwkoop en een lijst met voorstellen heeft opgeleverd om Nieuwkoop aantrekkelijker te maken. Niet alleen met investeringen in de winkelgebieden, maar juist ook daarbuiten: met een aantrekkelijke verbinding tussen Regthuysplein en Kennedyplein met permanente kunst en/of mooie bankjes, met mooie rotondes die verwijzen naar de natuur in de omgeving, met een huis 2421 waar je kunt neerploffen voor koffie en een praatje en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten in een andere sfeer dan de horeca heeft, met diners op de dijk, met een serie van uitkijktorens of bijzondere plekjes door de gemeente heen. Dit soort ideeën liggen op de plank te wachten om uitgevoerd te worden en zijn niet alleen mooi voor Nieuwkoop, maar voor alle dorpen in onze gemeente. Wij willen in de komende 4 jaar budget reserveren om een aantal van deze mooie ideeën alsnog te realiseren.

Wij willen investeren in mooie plekjes. Keuzes voor straatmeubilair hoeven niet altijd alleen gemaakt te worden op functionaliteit en levensduur. Wat ons betreft moeten er ook (weer) mogelijkheden zijn om op locaties te kiezen voor iets duurder, maar wel veel mooiere straatlantaarns, bruggen en bankjes op plaatsen waar veel mensen komen. Wij willen ook een budget reserveren dat ingezet kan worden voor de realisatie van historische en/of culturele 'signing' in onze dorpen. In binnen- en buitenland zijn vele mooie voorbeelden te vinden van muurgedichten of trompe-l'oeils. Naar voorbeeld van Leiden kunnen we in Nieuwkoop ook kiezen voor verwijzingen naar het lokale verleden: de geschiedenis van tuinbouw en conservenindustrie in Ter Aar e.o., de Haagse School, de turfstekerij en het smederijverleden in Nieuwkoop, het verdwijnen en de terugkeer van de otter, de opkomst en het verdwijnen van de Tuindersbuurt in Noorden etc. Voor de uitvoering hiervan stellen we een budget beschikbaar. We vragen lokale kunstenaars om mee te denken over de uitvoering.

We willen ook erkenning van de ontmoeting die plaatsvindt tussen mensen die wandelen met hun hond. Het hondenbeleid moet omgevormd worden van eenzijdig repressief beleid (aanlijnen en poep opruimen) naar beleid dat ook aandacht heeft voor de beweging en ontmoeting die het uitlaten van een hond oplevert. In elk dorp moeten er goede wandel- en loslooppomogelijkheden zijn, op plaatsen die veilig zijn en waar honden en hun baasjes anderen niet in de weg lopen.

Naast mooie plekken willen we ook gezelligheid en levendigheid. Voor activiteiten van verenigingen bestaan subsidiepotten. Ook vanuit dorpsraden kunnen subsidies aangevraagd worden voor activiteiten. Die opties blijven bestaan, maar wij willen ook een stap verder gaan en de dorpsraden een vast eigen budget geven dat naar eigen inzicht te besteden is aan het versterken van de cohesie en gezelligheid in de dorpen. Een moment waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en het dorpsgevoel wordt bevestigd en versterkt. De dorpsraden mogen een deel van het budget ook inzetten voor het ontwikkelen van een meerjareavisie en -plan.

Aan doordachte dorpsvisies willen we steun verlenen via nieuwe vormen van samenwerking tussen gemeente, maatschappelijke organisaties, commerciële partijen en vrijwilligersorganisaties (publiek-private-burger samenwerking). Wij zien dit soort meervoudige samenwerking als oplossing voor vraagstukken waarvan de meerwaarde duidelijk is, maar die je niet met klassieke investeringsplannen kunt doorrekenen. Denk bijvoorbeeld aan de verzilvering van de potentie van een echt dorpsplein in Noorden.

Bereikbaar wonen

Nieuwkoop heeft de afgelopen jaren een stijgende trend wat betreft het aantal verkeersongevallen². Zelfs in het corona jaar 2020 zijn er meer verkeersongevallen geweest dan het jaar ervoor. Het overgrote deel van de ongevallen betreft een ongeval waar een fietser bij betrokken is. Het is voor D66 belangrijk dat deze kwetsbare verkeersdeelnemers zoveel mogelijk worden beschermd en zo min mogelijk in contact komt met andere verkeersstromen. Een duidelijk oververtegenwoordigde groep in de ongevallencijfers zijn kinderen en jongeren tussen de 15 en 20 jaar³. D66 Nieuwkoop wil daarom dat fietsroutes van en naar scholen integraal door de gemeente worden onderzocht. Voor fietsers gevaarlijke kruispunten zoals de oversteek bij De Grendel in Nieuwkoop en de Hertog van Beijerenstraat in Ter Aar verdienen daarbij de aandacht van de gemeente. De rotonde bij MAAS in Nieuwkoop en de nog te realiseren rotonde voor Buytewech-Noord zijn gebieden waar een fietstunnel of fietsbrug mogelijk een oplossing is.

² Bron: Waarstaatjegemeente.nl, onderdeel mobiliteit

³ Bron: Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)

Foto: © Google Maps, Vijverhof in Hertog van Beijerenstraat in Ter Aar

In het huidige GVVP zijn enkele knelpunten opgenomen die de aandacht van de gemeente behoeven. De Westkanaalweg in Ter Aar is hiervan een voorbeeld. Wij willen zoveel mogelijk adviezen en voorgestelde maatregelen uit het GVVP realiseren om de verkeersveiligheid zoveel mogelijk te vergroten.

Ondanks de centrale ligging van Nieuwkoop in de Randstad is de bereikbaarheid met het openbaar vervoer beperkt. Veel kernen beschikken niet of nauwelijks over een busverbinding en de busverbindingen die er zijn sluiten slecht aan op overige verbindingen. Dit maakt reizen lastig voor iedereen die is aangewezen op het openbaar vervoer. Zo moeten studenten uit Nieuwkoop vaak ver reizen voor hun vervolgopleiding en zijn de opleidingsinstellingen voor hen niet makkelijk bereikbaar met het OV. Op kamers gaan is financieel voor veel studenten geen optie en dan kan het beperkte openbaar vervoer een drempel worden voor het volgen van een studie. Maar niet alleen onderwijs moet goed bereikbaar zijn, hetzelfde geldt ook voor ziekenhuizen en andere zorgvoorzieningen. Ook is het belangrijk dat inwoners van de gemeente Nieuwkoop de mogelijkheid hebben om recreatieve en culturele voorzieningen te bereiken. De mogelijkheden van uitgaan, socializen en ontspanning voor de jeugd is binnen de gemeente minimaal. In de omliggende gemeenten zijn er meer mogelijkheden, maar door het beperkte openbaar vervoer zijn deze vooral 's avonds slecht bereikbaar. Jongeren moeten vanuit de gemeente Nieuwkoop veilig en verantwoord kunnen reizen, ook in de late uurtjes.

Om die redenen, en zeker ook vanuit milieu oogpunt, zal D66 zich inzetten om het openbaar vervoer in de gemeente Nieuwkoop en de aansluiting aan verder vervoer te verbeteren en uit te breiden. Op dit moment heeft de provincie het plan om op afzienbare termijn snelle busverbindingen te realiseren en deze te intensiveren. D66 zal met de provincie in gesprek gaan om ervoor te zorgen dat bij het realiseren van de snellere busverbindingen deze bussen goed aansluiten op de treinen en andere reismogelijkheden en dat er een ruime dienstregeling komt.

In het rapport 'Beslissen over openbaar vervoer' geschreven door Joseph Evers is het openbaar vervoer in onze regio opnieuw onder de loep genomen. Binnen deze wegwijzer voor raadsleden worden nieuwe, betere openbaar vervoer lijnen getekend die bijdragen aan een betere bereikbaarheid van de regio. In dit plan telt Nieuwkoop niet 1, maar 3 verbindingen. Wij willen met dit plan in onze handen toewerken naar meer en betere ontsluitingen van onze dorpen d.m.v. het openbaar vervoer. In het plan Evers worden twee nieuwe verbindingen genoemd. De eerste betreft Schiphol naar Nieuwkoop, via (o.a.) Leimuiden en Nieuwveen. De tweede betreft Leiden naar Nieuwkoop, via (o.a.) Hoogmade en Ter Aar. Om deze nieuwe lijnen te faciliteren zal de gemeente t.z.t. moeten kijken en mogelijk investeren in de daarbij behorende infrastructuur.

De gemeente werkt in regionaal verband met verschillende andere gemeenten samen op het gebied van mobiliteit, voor Nieuwkoop is dit Holland-Rijnland. Samenwerken met andere gemeenten op het gebied van mobiliteit ziet D66 als iets positiefs. Veel mobiliteitsprojecten gaan namelijk verder dan de gemeentegrenzen. Momenteel zijn in de Regionale Strategie Mobiliteit meerdere investeringen opgenomen die een zorgen voor een betere bereikbaarheid van onze gemeente. In het huidige plan wordt gesproken over een beter openbaar vervoer door onze gemeente én een betere aansluiting op Alphen aan den Rijn. D66 Nieuwkoop wil graag dat aan deze investeringen wordt gewerkt en voorziet daarnaast een grotere rol voor Nieuwkoop in de regio.

Naast openbaar vervoer verdient ook deelmobiliteit onze aandacht. Het hebben van een eigen auto is handig, maar ook duur en, behalve elektrische auto's, een belasting van het milieu. Wij zijn de meest autodichte gemeente per inwoner van de gehele provincie. Wellicht zijn er zoveel auto's vanwege de afstanden die moeten worden afgelegd, of het gevolg van het gebrekkige openbaar vervoer. Omdat de auto voor velen in onze gemeente een noodzakelijk vervoermiddel is ziet D66 kansen voor deelmobiliteit. Zo kunnen mensen toch rekenen op het comfort en de reistijd van een auto, maar hebben zij minder kosten en omkijk aan deze auto. D66 wil daarom dat de gemeente ervaring gaat opdoen op het gebied van deelmobiliteit. Door middel van een experiment kan de gemeente ontdekken of deelmobiliteit past bij onze gemeente en kan rekenen op gebruikers.

Elektrisch rijden

In Nieuwkoop hanteert de gemeente momenteel een reactief beleid omtrent het realiseren van laadoplossingen. Laadoplossingen voor elektrische auto's worden nu alleen gerealiseerd wanneer er voldoende inwoners zijn die aangeven elektrisch te willen gaan rijden én er niet al een andere laadvoorziening in de buurt aanwezig is. De wachttijd voor aanleg van een publieke laadvoorziening is, wanneer je er een aanvraagt, ongeveer een half jaar. Wij vinden het belangrijk dat inwoners die elektrisch willen gaan rijden zoveel mogelijk worden ondersteund. Het is voor hen belangrijk dat, wanneer zij geen eigen oprit hebben, er in de buurt een laadvoorziening aanwezig is. D66 wil daarom dat de gemeente een meer pro-actief laadbeleid gaat voeren. Bij het bouwen van nieuwe wijken moeten direct laadvoorzieningen worden gerealiseerd en in bestaande wijken moet worden voorgesorteerd op potentiële plekken voor een laadpaal. Bovendien moet bij de laadinfrastructuur ingezet worden op een slimme invulling van laadmogelijkheden in de gemeente, denk hierbij ook aan toeristische overstappunten of parkeergelegenheden aan de randen van de kernen waar toeristen hun auto kunnen opladen in de tijd dat zij onze gemeente bezoeken. Totdat de laadinfrastructuur compleet is gerealiseerd, kunnen inwoners ook individueel een laadpaal blijven aanvragen. Deze aanvragen worden zoveel mogelijk gehonoreerd.

Foto: Een opgeladen elektrische auto

Ten slotte moet, wat D66 betreft, de gemeente voorsorteren op de mogelijke komst van een snellaadstation. Snelladers kunnen, in tegenstelling tot thuisladers en publieke laders, voertuigen opladen in een half uur. Hiervoor zijn laadvoorzieningen met een hogere laadsnelheid mogelijk, DC-laders worden deze laadpalen genoemd. Snellaadstations kunnen worden gebouwd door een marktpartij, maar de gemeente kan ook overwegen deze investering zelf te doen. D66 wil dat er in de nieuwe collegeperiode wordt gezocht naar marktpartijen die mogelijk geïnteresseerd zijn in het realiseren van een snellaadstation in Nieuwkoop, wanneer deze zich niet melden stelt D66 dat de gemeente ervoor moet kiezen om zelf deze laadpalen te realiseren.

Inrichting straten

In onze gemeente zijn meerdere wegen die direct impact hebben op de leefbaarheid in de dorpen. Denk hierbij aan de Achterweg in Nieuwkoop, de A.H. Kooistrastraat in Nieuwveen en Langerarseweg in Langeraar. De uitstraling en inrichting van deze wegen dragen direct bij aan de uitstraling van delen van de dorpen. D66 Nieuwkoop wil dat deze drie wegen op eenzelfde manier worden ingericht. Daarbij moet de focus liggen op verkeersveiligheid op de weg en impact van de weg op de omgeving. Voor D66 bieden fietsstraten op dergelijke binnendorpse locaties de oplossing. Op fietsstraten krijgen fietsers een prominente positie. Daarnaast wordt ook de maximumsnelheid op deze wegen verlaagd naar 30 kilometer per uur. Met het aanpassen van de uitstraling van deze wegen en de snelheid die erop gereden mag worden hoopt D66 dat naast verkeersveiligheid ook de leefbaarheid in de dorpen wordt verbeterd.

D66 zet in op circulair straatmeubilair. Circulair houdt in dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen wordt gemaximaliseerd en waardevernietiging wordt geminimaliseerd. Door het inzetten op duurzaam straatmeubilair, zoals bankjes, prullenbakken en lantaarnpalen houden wij onze ecologische voetafdruk zo klein mogelijk

Goed wonen: Wat willen we bereiken:

- **Een diverse woningvoorraad met plek voor iedereen. We:**
 - willen voor iedereen een huis dat bij de woonbehoefte past;
 - bouwen appartementen;
 - breiden onze voorraad sociale huurwoningen uit;
 - werken naar permanente bewoning van recreatieparken;
 - gaan tempo maken en tempo houden.
- **Liever de hoogte in, dan de breedte. We:**
 - kiezen ervoor om meer de hoogte op te zoeken daar waar mogelijk;
 - gaan slimmer om met onze beperkte ruimte;
 - gaan versneld besluiten nemen m.b.t. leegstand en braakligging;
 - beginnen sneller met de invulling van nieuwe woningbouwlocaties.
- **Woningtoewijzing en kansen op de koopmarkt. We:**
 - nemen maatregelen om beleggers te weren;
 - willen de grondprijzen zo laag mogelijk houden, door onderzoek te doen naar andere vormen van gronduitgifte;
 - zorgen dat jongere mensen sneller kans maken op een huurwoning;
 - vragen aandacht voor grote verschillen in huurprijzen, 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten';
 - willen dat jongeren een stem krijgen in de huurdersbelangenorganisaties.
- **Duurzaam bouwen en hulp bij de energietransitie. We:**
 - blijven nieuwe woningen gasloos bouwen;
 - hebben aandacht voor gebruik van duurzame materialen en circulair bouwen;
 - verwachten van lokale bedrijven om koploper te worden in duurzame bouwprojecten;
 - helpen onze inwoners hun huizen te verduurzamen;
 - komen met een adviesloket voor alle inwoners;
 - helpen onze inwoners met beschikbare subsidieregelingen voor verduurzaming.
- **Nieuw in Nieuwkoop. We:**
 - gaan uitbuiting van arbeidsmigranten tegen;
 - laten de gemeente een actieve rol spelen om samen met andere instanties misstanden te detecteren en aan te pakken;
 - willen dat relevante informatie voor arbeidsmigranten ook in hun eigen taal beschikbaar is;
 - geven de voorkeur aan kleinschalige huisvesting in de dorpen.
- **Mooie en gezellige dorpen. We:**
 - reserveren budget voor realisatie van bestaande ideeën om dorpen mooier te maken
 - geven meer uit aan straatlantaarns, bankjes en bruggetjes op plekken waar veel mensen komen en veel mensen kunnen meegenieten van een hogere ruimtelijke kwaliteit
 - creëren in elk dorp veilige wandelroutes en een veilig losloopegebied voor honden
 - geven dorpsraden een vast jaarlijks (start)budget
 - zetten in op publiek-private-burgersamenwerking voor plannen die niet rendabel te maken zijn met klassieke doorrekeningen, maar wel grote meerwaarde hebben, zoals het dorpsplein in Noorden
- **Bereikbaar wonen. We:**
 - beschermen de kwetsbare verkeersdeelnemer;
 - willen dat fietsroutes van en naar scholen veilig zijn;
 - gaan ons inzetten voor een betere verbinding tussen bussen en treinen in Alphen;

- gaan ons inzetten voor meer ov-verbindingen die onze dorpen ontsluiten;
- willen dat de gemeente ervaring gaat opdoen op het gebied van deelmobiliteit door middel van een experiment in een wijk.
- **Elektrisch rijden. We:**
 - willen dat bij het bouwen van nieuwe wijken direct laadvoorzieningen worden gerealiseerd;
 - willen dat in bestaande wijken wordt voorgesorteerd op potentiële plekken voor een laadpaal;
 - verkorten de wachttijd op een publieke laadvoorziening;
 - staan mensen met een fysieke beperking en een daarvoor gereserveerde parkeerplaats toe om een publieke laadvoorziening aan te vragen;
 - willen dat de gemeente voorsorteert op een snellaadstation.
- **Inrichting straten. We:**
 - willen dat onze gemeente fietsvriendelijker en fietsveiliger wordt voor iedereen;
 - zetten in op circulair straatmeubilair.

Gelukkig leven

Ieder mens verdient dezelfde kansen op een lang, gezond en gelukkig leven. Ieder mens heeft het recht om zichzelf te zijn. Ieder mens heeft het recht om eigen keuzes te maken in het leven. In de afgelopen jaren is helaas steeds duidelijker geworden dat in ons land niet iedereen dezelfde kansen krijgt. Mensen met een hoger inkomen zijn gelukkiger, gezonder en leven langer dan mensen met een lager inkomen. D66 Nieuwkoop wil dat iedereen dezelfde kansen krijgt voor een gelukkig en gezonder leven.

De gemeente speelt daarin op heel veel manieren een belangrijke rol. De gemeente is hoeder van een fijne, veilige en gezonde leefomgeving, stuurt op de beschikbaarheid van woningen, houdt in het oog dat er werk is en dat er voldoende winkels en voorzieningen zijn. De gemeente is ook verantwoordelijk voor de jeugdgezondheidszorg, voor voorschoolse educatie, voor onderwijshuisvesting, voor preventie, voor jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Ook de subsidies voor sport en cultuur zijn belangrijk voor gezondheid en welzijn. Zelf muziek, kunst of voorstellingen maken of genieten van het werk van anderen maakt het leven mooi.

In Nieuwkoop gaat veel goed, maar er kan ook nog veel beter. D66 Nieuwkoop kiest voor het investeren in kansen. Kansen voor kinderen, voor pubers, voor jongeren, voor volwassenen en voor ouderen. Kansen om gezond, gelukkig en zelfstandig te zijn. En we laten niemand vallen. Wie zorg nodig heeft, wordt zo goed mogelijk geholpen.

Een kansrijke start voor elk kind

Elk kind verdient een kansrijke start. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol. Door middel van goede samenwerking met bijvoorbeeld het consultatiebureau, peuterspeelzaal en jeugdzorg wil D66 Nieuwkoop er voor zorgen dat de kansengelijkheid voor de allerjongste al zo groot mogelijk is. Via het consultatiebureau en de peuterspeelzaal hebben ouders toegang tot advies over het aanleren van gezond eten, slapen en bewegen. Maar er is ook aandacht voor moderne vragen rondom het combineren van werken en opvoeden, veilig internetgebruik voor kinderen of de uitdagingen van co-ouderschap.

Elk kind in onze gemeente verdient goed onderwijs. Onderwijs dat noodzakelijke vaardigheden bijbrengt en ruimte biedt om talenten te ontdekken en ontwikkelen. Er zijn een aantal problemen om als gemeente samen met het onderwijs op te lossen. Het is niet acceptabel dat kinderen het onderwijs verlaten met een taalachterstand, dat kinderen mentale schade oplopen door pesten of uitsluiting of dat kinderen met een allochtone achtergrond gemiddeld een lager schooladvies krijgen dan autochtone kinderen. Het is schadelijk dat er nog steeds kinderen zijn die uitvallen op school en langdurig thuis komen te zitten. Al deze zaken schaden de kansen op geluk en gezondheid in het latere leven.

In de Gemeente Nieuwkoop worden basisscholen omgevormd tot integrale kindcentra. Dit traject maken we af. D66 wil een rijke schooldag voor alle kinderen. De IKC's bieden niet alleen hoogwaardig onderwijs en eigentijdse kinderopvang, maar moeten het voor kinderen ook makkelijk maken om toegang te hebben tot sport- en culturaanbod en in contact te zijn met groen en natuur. Zo hebben kinderen de mogelijkheid verschillende domeinen van de samenleving te ontdekken en hun eigen interesses te ontwikkelen. De samenwerking tussen IKC's, verenigingen en maatschappelijke organisatie is waardevol en blijven wij ondersteunen. Tussen de middag thuis eten gebeurt steeds minder en scholen stappen steeds meer over op een continuïteit. Wij gaan beoordelen of het haalbaar is om op alle scholen in onze gemeente een gezonde lunch aan te bieden.

Ook de bibliotheek is een belangrijke voorziening om kinderen een goede start te laten maken. Kinderen leren lezen op school, maar krijgen plezier in lezen door veel positieve ervaringen met lezen. De bibliotheek ondersteunt het onderwijs in alle basisscholen door middel van de Bibliotheek op School, met een goede basiscollectie. Ook buiten de context van school is leesbevordering belangrijk voor het stimuleren van leesplezier. Er is een vestiging van de bibliotheek in Nieuwkoop en de bibliotheek is onderdeel van het IKC in Ter Aar. Wij zijn er voorstander van dat ook in de kernen Langeraar, Nieuwveen, Noorden, Woerdense Verlaat en Zevenhoven een kleine, vrij toegankelijke vestiging of een afhaalpunt van de bibliotheek geopend wordt, bij voorkeur in samenwerking met andere educatief-maatschappelijke organisaties in die kernen.

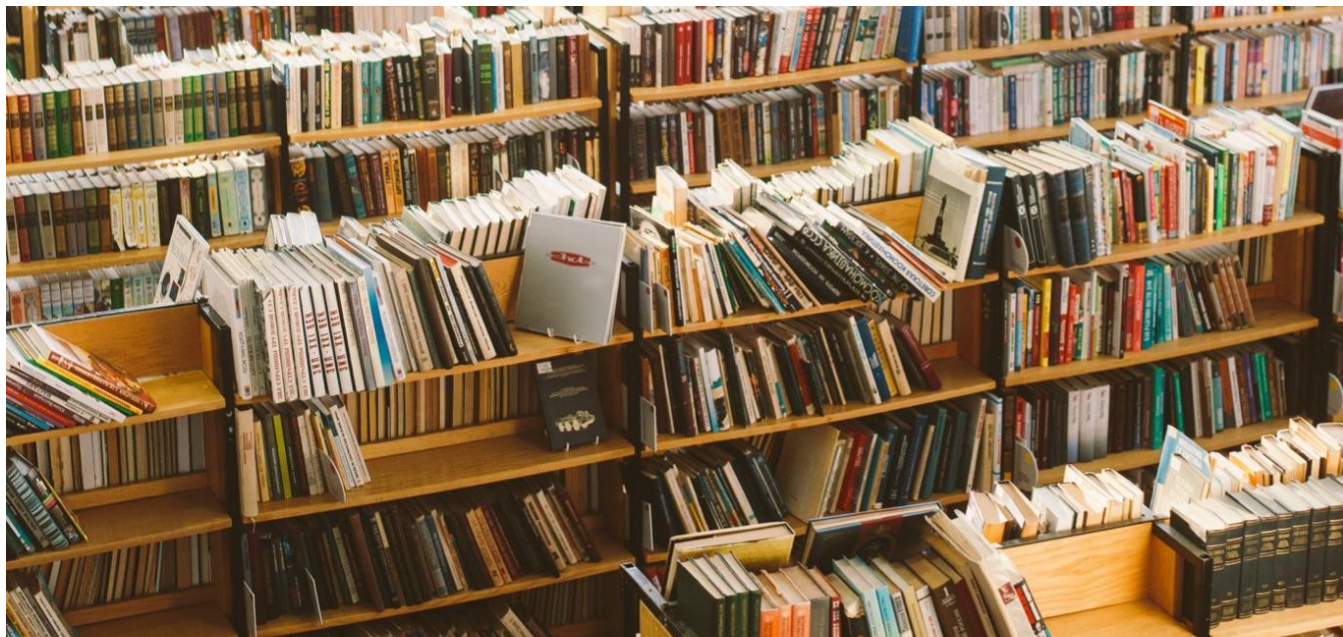

Foto: Een boekenkast in een bibliotheek

Groeien en grenzen

Tieners verdienen in onze gemeente meer aandacht dan ze in de afgelopen jaren hebben gekregen. Met het nieuwe Ashram College hebben we een schoolgebouw waarmee we weer jaren vooruit kunnen. Maar de realiteit is en blijft dat er ook veel jongeren aangewezen zijn op scholen buiten onze gemeente. Omdat de jeugdgezondheidszorg georganiseerd worden via scholen en omdat schoolbesturen meestal alleen overleggen met de gemeente waar ze gevestigd zijn weten we van deze groep minder goed hoe het met hen gaat. Dat moet anders. D66 vraagt in de komende jaren van de GGD gezondheidsrapportages die gebaseerd zijn op de jeugdgezondheidsdata van alle Nieuwkoopse jongeren, voorzien van een analyse van de relaties tussen schoollocatie en gezondheid.

De middelbare schooltijd is zeer bepalend voor de kansen later in het leven. Wij willen dat zoveel mogelijk jongeren een diploma halen dat werkelijk past bij hun talent. Wij hebben de indruk dat met name jongens te vaak en te makkelijk afstromen naar een lager schoolniveau door problemen die eigenlijk niet met hun intelligentie of capaciteiten te maken hebben. Wij zien dat graag anders. Elk kind heeft het recht het beste uit zichzelf te halen, ook als het pad naar het juiste diploma wat hobbelig is.

Tussen 12 en 18 jaar maken jongeren ook andere belangrijke keuzes: zij maken of kopen zelf hun lunch en bepalen zelf of ze gaan roken en drugs of alcohol gaan gebruiken, of ze doorgaan met sporten, ze gaan relaties aan en hebben seks. Ook dit zijn keuzes die op korte of lange termijn het leven, geluk en de gezondheid beïnvloeden. Tussen 12 en 18 ontwikkelen jongeren hun identiteit. Ze ontdekken wie ze zijn of willen zijn en met welke vrienden ze willen omgaan. Ook in onze gemeente komt openlijke en subtiele uitsluiting en discriminatie voor. Dat moet stoppen. Zowel op school als bij verenigingen, op stages en in de toegang tot bijbanen.

Wij willen jongeren ondersteunen bij het maken van keuzes die een gezond en gelukkig leven mogelijk maken. En we geloven dat vooral de omgeving daarbij belangrijk is. Scholen en maatschappelijke organisaties moeten een veilige omgeving bieden aan jongeren. In een omgeving die het goede voorbeeld geeft en die interessante en leuke alternatieven biedt zullen jongeren zich ondersteund voelen in het maken van de keuzes die bij hen passen. We sluiten een pact met relevante organisaties in onze gemeente om die veilige, ondersteunende omgeving te creëren.

In het pact spreken we concrete doelen en maatregelen af, bijvoorbeeld: geen kind verlaat het basisonderwijs met een taalachterstand, elk kind krijgt het schooladvies dat het verdient op basis van leerprestaties en leermotivatie, afkomst of achtergrond spelen geen rol, geen kind zit langdurig zonder onderwijs of alternatieve dagbesteding thuis, elk kind heeft toegang tot vrijetijdsbesteding (sport, muziek, expressie, scouting) naar eigen interesse, elke school voldoet aan de eisen rondom aandacht voor lhbt en aandacht voor discriminatie, we helpen kinderen om digitaal vaardig en weerbaar te worden, we stoppen pestgedrag, we stoppen stagediscriminatie, we bieden op een positieve manier voorlichting over de invloed van keuzes op gezondheid en kansen later in het leven, we bieden kinderen en jongeren een omgeving die het goede voorbeeld geeft: we bieden op scholen en in kantines gezonde voeding en snacks aan en we roken en drinken niet bij activiteiten voor kinderen en jongeren.

Generatie in de knel

De generatie 18-25 jaar, de jongvolwassenen, is een generatie in de knel. Zeker binnen onze gemeente. Voor beroeps- en hoger onderwijs moet er ofwel ver worden gereisd en/of een hoge lening worden aangevraagd. Daarnaast bevinden jongvolwassenen zich op dit moment op de zwakste positie van de arbeidsmarkt. Ze komen moeilijk aan een vast contract. De woningmarkt maakt het hen ook al niet gemakkelijk. Het is een moeilijke stap om van thuis naar zelfstandig wonen te gaan, überhaupt een beschikbare en betaalbare kamer vinden is tegenwoordig een ramp. Als gevolg van de lange reistijden en de druk die komt kijken bij het volgen van een studie stoppen jongeren op deze leeftijd vaak met sporten en andere lidmaatschappen. Deze lokale daling sluit aan bij een landelijke trend. Volgens het CBS was het nationale percentage jongvolwassenen dat wekelijks sport in 2019 6,4% lager dan het percentage onder jongeren. Het percentage lidmaatschap lag zelfs 23% lager. Dat is zonde. Juist voor deze leeftijdsgroep is het essentieel te blijven bewegen en sociale contacten te onderhouden, omdat beide zorgen voor betere gezondheid en ontlasting van stress.

Voor jongvolwassenen zijn ook plekken om elkaar te ontmoeten van groot belang. Zij hebben steeds meer behoefte aan een diverser aanbod, met leuke eet- of koffietentjes, naast kroegen en tentfeesten. Het aanbod in Nieuwkoop is voor hen nu te eenzijdig.

Gezond zijn, gezond blijven, kansen hebben en houden

Elke fase in het volwassen leven kent andere uitdagingen. Het vinden van een eerste woning, het aangaan van relaties, het stichten van een gezin en zorg voor kinderen, werk en carrière combineren, het vinden van voldoende ontspanning en onderhouden van sociale contacten, het overnemen van mantelzorgtaken of op hogere leeftijd het blijven participeren in de maatschappij en het voeren van een volwaardig leven. Met de inzet voor maatschappelijke cohesie, kansengelijkheid en een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving voor iedereen en met gerichte ondersteuning voor kwetsbare groepen leggen wij de basis voor een gelukkig leven in de gemeente voor alle inwoners.

Natuurlijk is zorg voor gezondheid en welzijn niet de verantwoordelijkheid van de overheid alleen. Mensen maken ook belangrijke eigen keuzes die hun gezondheid op langere termijn beïnvloeden. Wij willen relaties tussen omgeving, keuzes en gezondheid op een aantrekkelijke manier aandacht geven. Vaak hebben mensen het vooroordeel dat gezond eten ingewikkeld en duur is en is er ook niet altijd kennis over wat er gezond is en wat niet. Dat is begrijpelijk, want er is online veel tegenstrijdige informatie.

We starten daarom een meerjarig lokaal programma over voeding die gezond is voor mens, natuur en milieu. In een lokaal project werken we samen aan betrouwbare adviezen over gezonde voeding en lekkere gezonde recepten voor mensen van alle leeftijden, we stimuleren kookcursussen met gezonde producten en foodfestivals, met extra aandacht voor lokale producten en streekproducten die duurzaam worden geproduceerd. We leggen hierbij de verbinding met het gezonde kansen pact voor kinderen en jongeren.

We starten in relatie hiermee ook een campagne om aandacht te vragen voor het hoge alcohol- en drugsgebruik in onze gemeente. In de campagne wijzen we op de positieve effecten van een matiging van het alcoholgebruik: meer gezondheid op korte en lange termijn, meer veiligheid bij het uitgaan, in het verkeer en achter de voordeur.

Het is inmiddels niet meer zo dat een opleiding tot je 18e of 25e volstaat voor de rest van je leven. Volwassenen moeten en willen zich een leven lang ontwikkelen om bij te blijven als deelnemer in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Ook voor volwassenen zijn taalvaardigheid en digitale vaardigheid belangrijk om optimaal mee te kunnen doen in de maatschappij. Te vaak zien we inwoners die niet op de hoogte zijn van de voorzieningen die er bestaan of die een te hoge drempel ervaren om van die voorzieningen gebruik te maken. De Bibliotheek heeft een belangrijke rol in het ondersteunen van inwoners bij het verwerven van en oefenen met taal- en digitale vaardigheden. Wij onderstrepen het belang van activiteiten als taalmaatjes, taal- en digicafés en willen de inzet van het Taalhuis en de Informatiepunten Digitale Overheid in de komende collegeperiode meer aandacht geven. Daarnaast vragen we van werkgevers en scholen om alerter te zijn op een gebrek aan taal- en digitale vaardigheid bij werknemers en ouders en een rol te nemen in het motiveren van mensen om daar iets aan te doen.

Jeugdhulp

Jeugdhulp is van groot belang voor kinderen en gezinnen in problemen. Helaas is de jeugdhulp de laatste jaren zo uit haar jas gegroeid dat juist de meest kwetsbare kinderen en gezinnen steeds langer moeten wachten op adequate hulp. In Nieuwkoop krijgen gemiddeld 2-3 kinderen in elke schoolklas jeugdhulp. Dat is veel. Opvoeden en opgroeien gaat gepaard met talloze vragen en uitdagingen, maar de meeste daarvan zijn op te lossen met andere zorg en aandacht dan jeugdhulp. Door de investeringen in onderwijs, jeugdgezondheidszorg en aanbod aan algemene voorzieningen die hierboven beschreven zijn, kunnen we een deel van de vraag naar jeugdhulp voorkomen.

Een ander deel van de vragen van kinderen en gezinnen met lichte problemen kunnen we oplossen door hulp en ondersteuning te normaliseren. Niet voor elke opgroei-, opvoed- of levensvraag is een zorgtraject of hulp van een professional nodig. Voor veelvoorkomende vragen bedenken we alternatieve oplossingen. Denk aan websites of apps met betrouwbare adviezen, trainingen en cursussen voor opvoedvragen, aan onderlinge hulp tussen gezinnen of aan buddy-ouders voor jongeren die er te veel alleen voor staan. Van scholen vragen we om hun middelen voor passend onderwijs optimaal te benutten om hiermee een deel van de vraag naar jeugdhulp te voorkomen.

Zo kunnen we ervoor zorgen dat de kinderen en gezinnen met complexe problemen sneller geholpen kunnen worden door gespecialiseerde jeugdhulpverleners. In het beleid voor jeugdhulp maken we een omslag van het huidige adagium 'doen wat nodig is', naar een nieuwe focus op 'doen wat werkt'. Analoog aan de systematiek van de zorgverzekering beschrijven we samen met onze inwoners het 'pakket' waarvoor we de collectieve middelen willen gebruiken. We vragen van zorgaanbieders in de jeugdhulp meer actieve aandacht voor de effecten van jeugdhulp. We gaan sturen op de toepassing van (wetenschappelijk) bewezen effectieve en doelmatige zorg. Dit geldt ook voor Veilig Thuis.

Zorg voor ouderen en kwetsbare inwoners

In de komende 10-20 jaar gaat Nederland en ook Nieuwkoop sterk vergrijzen. Het CBS voorspelt een stijging van het aantal 75+-ers met ca. 40%. Het aantal mensen dat thuis woont met een fysieke of verstandelijke beperking of met een kwetsbare psychische gezondheid neemt ook verder toe. Tegelijkertijd zal er door de vergrijzing krapte op de arbeidsmarkt ontstaan. Het is daarom belangrijk dat iedereen een steentje bijdraagt om de zorg betaalbaar en bemensbaar te houden.

De groeiende groep ouderen moet in toenemende mate zelf op tijd actie ondernemen om zo vitaal en zelfstandig mogelijk te blijven. We ontwikkelen daarom een digitaal en fysiek informatiepunt waar ouderen informatie en advies kunnen krijgen over alle zaken die belangrijk zijn om als oudere veilig en zelfstandig te blijven wonen en deel te nemen aan het maatschappelijk leven zoals zij dat wensen. Dit doen we samen met de woningcorporaties, banken, notarissen en partijen die deskundig zijn op gebied van woningveiligheid en veiligheid in het verkeer. Natuurlijk ontwikkelen we dit steunpunt samen met ouderenorganisaties en betrekken we ook de kennis van zorgpartijen.

Mantelzorgers en vrijwilligers zijn en blijven nodig en moeten we vanuit de gemeente veel beter ondersteunen. We intensiveren de ondersteuning van mantelzorgers. We maken het aanbod van de mantelzorgconsulent en mantelzorgcafé's beter bekend. We bieden mantelzorgers een cursus aan die hen helpt om op een veilige manier te zorgen en overbelasting te voorkomen. We breiden het aanbod van respijtzorg voor zwaarbelaste mantelzorgers uit. We ondersteunen vormen van vrijwilligerswerk die bijdragen aan het laagdrempelig helpen van buurt- en dorpsgenoten.

Gemeenten en zorgaanbieders moeten investeren in slimme oplossingen voor wonen, zorg en ondersteuning. We moeten bij elk inrichtingsplan, elk gebouw en elke voorziening rekening houden met toegankelijkheid voor mensen met beperkingen. En we moeten ondernemers uitdagen om hun producten en diensten af te stemmen op de vraag van kwetsbare groepen.

We maken van Nieuwkoop een dementievriendelijke gemeente. Hiervoor werken we samen met lokale partijen. Bij de inrichting van de leefomgeving houden wij als gemeente rekening met de speciale behoeften van dementerenden. Wij zetten ons in voor voorlichting over de impact van de leefomgeving op dementerende mensen en zullen bij ondernemers aandacht hiervoor vragen.

Voor het bieden van passende zorg en ondersteuning is het in toenemende mate van belang dat gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren, als inkopers van onderdelen van de zorg, samenwerken. Samen moeten we ervoor zorgen dat inwoners toegang hebben tot de zorg die kwetsbare mensen nodig hebben en die zij ook wensen. Samen zorgen we ervoor een dat zorgverleners die werken binnen de Wmo, de Participatiewet, Zvw en Wlz kunnen en willen samenwerken. Alleen dan maken we een kans om met de beschikbare budgetten en menskracht een zorgaanbod te houden waar we trots op kunnen zijn. We versterken de samenwerking vanuit de gemeente met de zorgverzekeraar en het zorgkantoor en komen tot een data-driven lokaal domeinoverstijgend zorgplan met aandacht voor samenwerking in de zorgketens, voor innovatie, digitalisering en gegevensuitwisseling in het belang van kwaliteit en veiligheid van zorg.

Om de passende zorg van betere kwaliteit te laten zijn willen wij een speciale aanvullende verzekering in samenwerking met de regionale verzekeraar en zorgkantoor in het leven roepen om de zorgbehoefte het best te laten aansluiten op de zorgvraag. We onderzoeken daarom de mogelijkheid om samen met de regionale verzekeraar en het zorgkantoor een 'Nieuwkoop polis' of een aanvullende verzekering te ontwikkelen waarin we de domeinen Wmo, Zvw en Wlz op elkaar laten aansluiten.

We blijven bij de RAV Hollands-Midden, bij Zorg en Zekerheid, bij het ministerie en zo nodig bij de Tweede Kamer aandacht vragen voor de aanrijtijden van ambulances in onze gemeente, totdat de landelijke normen voor aanrijtijden ook in onze gemeente worden gerealiseerd. Ook waar het gaat om de bereikbaarheid van ziekenhuizen en van huisartsenhulp in avond, nacht en weekend komen we bij de relevante partijen op voor de belangen van de inwoners van onze gemeente en in het bijzonder voor de belangen van ouderen, ouders van jonge kinderen en chronisch zieken voor wie de bereikbaarheid van deze voorzieningen van groot belang zijn.

Een gerichte aanpak voor de meest kwetsbare gezinnen en families

Sommige gezinnen en families in onze gemeente hebben te maken met een complexe zorgvraag of met een stapeling van problemen. Doordat er meerdere mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben, of omdat een ziekte of beperking gevolgen heeft voor heel veel aspecten van het leven. Deze gezinnen lopen nu te vaak vast in de hulpverlening, omdat zorgvragen op individuele basis beoordeeld worden en omdat gezinnen met meervoudige vragen vaak met heel veel verschillende regelingen en instanties te maken krijgen. Ze hebben dan te maken met allerlei hulpverleners en toch raken hun problemen niet echt opgelost. Dat is onverteerbaar en dat gaan we gericht aanpakken. Het gaat niet om de regels, het gaat om rechtvaardigheid en het is het resultaat telt.

Wij willen gaan werken met een 'omgekeerde verordening' voor het sociaal domein (en waar mogelijk ook het domein van de woningtoewijzing), waarbij niet de verschillende wetten en regels leidend zijn, maar de hulpvraag van de inwoners. We maken in de verordening ruimte om de hulpvraag van een gezin integraal te benaderen en slimme oplossingen te vinden die recht doen aan de optelsom van hulpvragen en aan de mogelijkheden die het gezin (met naasten) zelf heeft tot oplossingen te komen. Hierbij hoort de omgekeerde toets. Het principe van de omgekeerde toets is eenvoudig. Allereerst wordt beoordeeld wat er nodig is om een probleem van een individu, een gezin of een oudere met partner en mantelzorgers echt op te lossen. Daarna wordt beoordeeld of dat past binnen de grondwaarden van de diverse wetten. Pas als dit helder is, komt de juridische toets. Hierbij zien we de wetsartikelen als instrumenten om de grondwaarden van de wetten te realiseren. Het kan dan bijvoorbeeld zo zijn dat we huishoudelijke hulp toekennen aan iemand, zodat die persoon ruimte en energie heeft en houdt om zware mantelzorg te blijven verlenen. Of we helpen gezinnen die in armoede leven met het eerste zetje om uit een negatieve spiraal te komen.

Een ander probleem bij complexe zorg is de communicatie en afstemming tussen de persoon of het gezin dat hulp nodig heeft en het netwerk van professionele zorgverleners. Wij zullen maatregelen nemen om deze effectiever te laten verlopen.

Cultuur

Dat cultuur beleven een belangrijke bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling en het welzijn van mensen en bij kan dragen aan gezondheid is wetenschappelijk bewezen. De World Health Organisation (WHO) heeft in 2019 al een rapport gepubliceerd waarin wordt aanbevolen strategisch beleid te vormen waarbij cultuur en gezondheid van elkaar profiteren⁴. Cultuur beleven, op welke manier dan ook, kan helpen ziekte te voorkomen, het helpt bij het mentaal welbevinden. Cultuur is ook een plek om creatief bezig te zijn en een plek van ontmoeting, verrijking en verbinding. In de gemeente Nieuwkoop zijn vele organisaties actief die cultuur, in de breedste zin van het woord, aanbieden aan inwoners en culturele activiteiten organiseren voor inwoners en bezoekers. Je kunt hierbij denken aan de plaatselijke muziekverenigingen, musicalverenigingen en beeldende kunst verenigingen, galeries en musea, maar ook Kaleidoscoop, Triggrr en particuliere initiatieven als Slootkunst en de Haagse Schooldag. Het aanbod is enorm divers.

⁴ Bron: WHO: Health evidence network synthesis report 67, 2019

Voor al deze organisaties is de weg naar de gemeente en de ondersteuning vanuit de gemeente soms moeilijk te vinden. Er is vaak weinig verbinding tussen de verschillende organisaties onderling, de organisaties en de gemeente en de verschillende kernen. Waarom zou bijvoorbeeld Slootkunst zich alleen in de kern Nieuwkoop afspelen? Dit zou ook een rondreizende tentoonstelling kunnen worden door alle kernen. Soms weten verenigingen elkaar wel te vinden, een goed voorbeeld hiervan zijn de drie muziekverenigingen in onze gemeente die onder andere de planning van hun optredens op elkaar afstemmen.

D66 gelooft in samen sterker. Wanneer duidelijk is waar informatie te vinden is en wie zich, binnen de gemeente Nieuwkoop, bezighoudt met welk aspect van de culturele agenda kunnen dubbelingen worden voorkomen en organisaties elkaar beter vinden. En in het kader van dubbelingen: het is ook vreemd dat bij het toekennen van subsidies er geld gaat naar sportverenigingen voor het organiseren van meer culturele en sociale activiteiten, terwijl er in onze gemeente plaatsen zijn die juist daarvoor zijn ingericht (en soms helemaal géén subsidie krijgen, denk aan Kaleidoscoop). Gelukkig kent onze gemeente ook mooie initiatieven. Ontdek Nieuwkoop is hiervan al een goed voorbeeld waar lang niet elke organisatie gebruik van maakt. Vanuit de gemeente zou hier meer aandacht voor gevraagd kunnen worden en met een meerjarige subsidie kan een dergelijke organisatie zich bezighouden met dat waar zij goed in is: verbinden en Nieuwkoop op de kaart zetten.

Culturele vorming begint ook al op de basisschool. Ieder kind krijgt een ‘rijke’ schooldag, met opvang, een gezonde lunch, sport en cultuur. In het basisonderwijs starten met culturele vorming is een basis voor de rest van je leven. Kunst kijken, muziek maken, toneel spelen, dans en zelf aan de slag met verschillende media, in ieder aspect van je volwassen leven kan je hiervan profijt hebben. Door culturele vorming op de basisschool aan te bieden kunnen we ook onze verenigingen een kans geven op nieuwe leden.

Cultuur is voor het welzijn van onze inwoners, wat D66 betreft, van even groot belang als sport en dient als zodanig een plek te krijgen in onze gemeente. D66 wil dat, in navolging van de aanbevelingen van het WHO rapport, cultuur een agendapunt wordt in het beleid en de visie van de gemeente met een duidelijk budget. Een lange termijn visie maakt het ook mogelijk om voor langere perioden budgetten aan de verschillende organisaties toe te kennen en het aanvragen van een subsidie te vereenvoudigen. Eén cultuurloket en één cultuurmakelaar.

Sport

Sporten en in beweging blijven is leuk en houdt lichaam en geest gezond. In Nieuwkoop wordt veel gesport, zowel prestatief als recreatief. Sport heeft een onmisbare plek in onze samenleving waarin mensen elkaar kunnen ontmoeten en waar sportiviteit en gezelligheid hand in hand gaan. We vinden het belangrijk dat er wordt meegedacht over de toekomst van het verenigingsleven. Vanuit de geschiedenis zijn bepaalde sporten in onze gemeente meer onder de aandacht geweest dan andere en beter bedeed met sportsubsidies. Daarom is de verdeling tussen de verschillende verenigingen mogelijk niet eerlijk. Wij willen ons ervoor in gaan zetten dat alle sporten eerlijk en gelijkelijk worden meegenomen in de toekenning van ondersteuning.

In de huidige tijd en in de toekomst zullen er steeds meer verschillende sporten zijn die worden beoefend door onze inwoners. D66 wil ruimte bieden aan verenigingen om meerdere en verschillende sporten aan te gaan bieden. Sport heeft een preventieve werking. Vele onderzoeken laten zien dat mensen die sporten beter bestand zijn tegen ziekte en tegen ouderdomsverschijnselen. Daarom vindt D66 investeringen in gezondheid en kwaliteit van leven een belangrijk aspect. Investerings kunnen in vele vormen plaatsvinden. In een uitgestrekte gemeente als Nieuwkoop met al haar kernen zoeken we naar hybride oplossingen om sport te promoten. Verenigingen, onderwijs en bedrijven moeten worden geënthousiasmeerd om te zorgen voor een actieve en gezonde levensstijl.

In onze gemeente zijn veel verenigingen die, verdeeld over de kernen, dezelfde sport aanbieden. Verenigingen die niet dezelfde sport aanbieden zijn vaak verdeeld over de verschillende dorpen en zijn niet bij elkaar gevestigd. Wanneer verenigingen vanwege een tegenvallende hoeveelheid aanmeldingen financieel niet meer rendabel zijn wenst D66 het gesprek met verenigingen over samenvoegen en centraliseren aan te gaan. Zo kan het sportaanbod breed blijven. Ook kunnen door het samensmelten van verschillende verenigingen en sporten, sporters en toeschouwers in aanraking komen met verschillende sporten. Dit zal zorgen voor een actiever, diverser en gezelliger verenigingsleven in onze gemeente.

Iedereen moet kunnen sporten in onze gemeente. Het is belangrijk dat iedereen, ongeacht afkomst, sekse, seksuele geaardheid, geloofsovertuiging of politieke overtuiging zich veilig voelt op de sportvereniging. D66 vindt het belangrijk dat iedere vereniging een vertrouwenspersoon heeft die kan helpen bij geschillen. Ook willen wij dat de gemeente erop toeziet dat binnen de verenigingen duidelijk is wie deze aangewezen persoon is. Wanneer er binnen verenigingen, om wat voor reden dan ook, geen vertrouwenspersoon aanwezig (kan) zijn zal er samen met de vereniging elders een vertrouwenspersoon moeten worden geworven. Bijvoorbeeld iemand uit het zorgveld of een vrijwilliger bij een andere sportvereniging. Op die manier houden wij het op de sportclubs voor iedereen veilig en fijn. Mensen met fysieke beperkingen en mensen die vanwege gezondheidsredenen of ouderdom niet intensief kunnen sporten moeten in onze gemeente kunnen bewegen. Wij vinden het daarom belangrijk dat de gemeente verenigingen zoveel mogelijk enthousiasmeert om nieuwe doelgroepen aan te spreken.

Naast sporten op verenigingen vinden wij het ook belangrijk dat fiets-, wandel- en hardlooproutes in onze gemeente worden gecreëerd. Het moet mogelijk worden om rond iedere kern in onze gemeente een rondje door het groen te maken. Rond veel dorpen is het nu nog niet mogelijk om veilig een rondje te fietsen, wandelen of hardlopen. Met fiets-, vaar-, wandel en hardlooproutes wordt zowel de bebouwde als de natuurlijke omgeving op een doeltreffende en kostenefficiënte manier toegankelijk gemaakt voor recreatie en beweging. Daarnaast willen we ook aandacht voor locaties waar kan worden gezwommen in open water in onze gemeente. Het creëren van zwemvoorzieningen is een taak van de gemeente die volgens ons extra aandacht behoeft. We willen bekijken waar momenteel (veilig) in open water kan worden gezwommen. Hierbij hebben wij vooral ook aandacht voor mogelijke locaties waar dit nu nog niet kan, maar die vanwege de locatie wel interessante plekken zijn.

Kinderen en jeugd moeten kunnen bewegen en sporten in de publieke omgeving. Voor kinderen moeten er leuke en uitdagende speeltoestellen zijn in de buurt. De speeltoestellen moeten de fantasie prikkelen. Voor jeugd en jongeren moeten er uitdagende speeltoestellen zijn, zoals toestellen waar parcours over kan worden gelopen of mee kan worden gefreerunnen. Voor de doelgroep jeugd en jongeren zijn weinig buiten sportlocaties in onze gemeente. Wij zien graag dat het portfolio van de gemeente wordt vergroot, denk hierbij aan de mogelijkheid om urban te sporten in onze gemeente. Bijvoorbeeld door een nieuwe skatebaan, een baan voor steps of BMX'ers.

Daarnaast is het goed als kinderen op jonge leeftijd te maken krijgen met verschillende sporten. Scholen gebruik laten maken van de velden van de hockey of voetbal, de zalen van de basketbal of volleybal en het zwembad van de waterpoloërs zorgt ervoor dat kinderen een goed beeld krijgen van alle opties die er in onze gemeente zijn.

Gelukkig leven: Wat willen we bereiken:

- **Een kansrijke start voor elk kind. We:**
 - willen dat elk kind de kans krijgt om te leren over gezond eten, slapen en bewegen;
 - zorgen ervoor dat ouders ondersteuning krijgen bij moderne vraagstukken, bijvoorbeeld veilig internetgebruik, uitdagingen van co-ouderschap en het combineren van werken en opvoeden;
 - ronden de bouw van de IKC's in Langeraar, Nieuwveen en Woerdense Verlaat af;
 - investeren in de kwaliteit van binnen- en buitenschools aanbod van sport, muziek, boeken en cultuur;
 - onderzoeken de mogelijkheid om alle kinderen op school een gezonde lunch aan te bieden;
 - realiseren bibliotheek inlooppunten in Langeraar, Nieuwveen, Noorden, Woerdense Verlaat en Zevenhoven.
- **Groeien en grenzen. We:**
 - sluiten een 'gezonde kansen voor ieder kind en jongere' pact met kinderopvang, VvE-organisaties, basisonderwijs, cultuur- en sportverenigingen, buurtsportcoaches, zorgverleners en ondernemers. In het pact spreken we concrete doelen en maatregelen af.
- **Gezond zijn, gezond blijven, kansen hebben en houden. We:**
 - starten een meerjarig lokaal programma over voeding die gezond is voor mens, natuur en milieu;
 - starten een campagne om aandacht te vragen voor het hoge alcohol- en drugsgebruik in onze gemeente;
 - steunen projecten als taalmaatjes, taal- en digicafés, de inzet van het Taalhuis en de Informatiepunten Digitale Overheid;
 - vragen werkgevers en scholen alert te zijn op gebrek aan taal- en digitale vaardigheden;
 - zien een rol voor werkgevers en ouders om mensen te motiveren iets te doen aan taal- en digitaal vaardige achterstanden.
- **Jeugdhulp. We:**
 - normaliseren opvoedvragen, niet voor alle hulpvragen is gespecialiseerde jeugdhulp nodig;
 - creëren voor veelvoorkomende vragen alternatieve oplossingen, zoals websites of apps met betrouwbare adviezen;
 - vragen van scholen en adviezen om hun middelen voor passend onderwijs optimaal te benutten;
 - maken een omslag in het beleid van 'doen wat nodig is' naar 'doen wat werkt';
 - beschrijven samen met inwoners waarvoor we het jeugdbudget willen gebruiken;
 - gaan sturen op de toepassing van wetenschappelijk bewezen effectieve en doelmatige zorg.
- **Zorg voor ouderen en kwetsbare inwoners. We:**
 - ontwikkelen een digitaal en fysiek informatiepunt waar ouderen informatie en advies kunnen krijgen over zaken die voor hen belangrijk zijn;
 - intensiveren de ondersteuning van mantelzorgers via de mantelzorgconsulent, mantelzorgcafé's, een mantelzorgcursus en respijtzorg;
 - ondersteunen vormen van vrijwilligerswerk door buurt- en dorpsgenoten;
 - houden rekening met toegankelijkheid van gebouwen voor mensen met beperkingen;
 - maken van Nieuwkoop een dementievriendelijke gemeente;
 - versterken de samenwerking met de zorgverzekeraar en het zorgkantoor;
 - komen tot een data-driven lokaal zorgplan in het belang van kwaliteit en veiligheid van de zorg;
 - onderzoeken de mogelijkheid om samen met de regionale verzekeraar en het zorgkantoor een 'Nieuwkoop polis' te ontwikkelen;
 - blijven aandacht vragen voor aanrijtijden van ambulances in onze gemeente;
 - vragen aandacht voor de bereikbaarheid van ziekenhuizen en huisartsenhulp in de avonden, nachten en weekenden.

- **Een gerichte aanpak voor de meest kwetsbare gezinnen en families. We:**
 - introduceren een omgekeerde verordening voor voorzieningen rond zorg en ondersteuning, waarbij niet de verschillende wetten en regels leidend zijn, maar de hulpvraag van de inwoners;
 - maken ruimte om slimme oplossingen te vinden die recht doen aan de optelsom van hulpvragen;
 - nemen maatregelen om de communicatie tussen de zorgverlener en degene die zorg nodig heeft effectiever te laten verlopen.
- **Cultuur. We:**
 - maken de weg voor culturele verenigingen naar de gemeente duidelijker;
 - proberen culturele verenigingen hun activiteiten niet te doen afspelen in één kern, maar de andere dorpen in de gemeente ook op te zoeken;
 - vragen meer aandacht voor Ontdek Nieuwkoop als verbinder en partij die Nieuwkoop op de kaart zet;
 - willen dat cultuur een agendapunt wordt en een duidelijke visie van de gemeente krijgt met budget;
 - willen het eenvoudiger maken voor culturele organisaties om subsidies aan te vragen.
- **Sport. We:**
 - willen dat alle sporten eerlijk en gelijkelijk worden meegenomen in de toekenning van ondersteuning;
 - bieden ruimte aan verenigingen om meerdere en verschillende sporten aan te bieden;
 - zorgen dat er op iedere vereniging een vertrouwenspersoon is;
 - willen dat iedereen moet kunnen sporten;
 - zorgen dat rond ieder dorp veilig een rondje kan worden gefietst, gewandeld of hardgelopen;
 - zoeken naar nieuwe locaties waar kan worden gezwommen in open water;
 - verbreden het portfolio van de gemeente met verschillende openbare speeltoestellen en hebben hierbij voornamelijk aandacht voor jeugd en jongeren;
 - willen dat kinderen kennismaken met verschillende sporten om te ontdekken wat ze leuk vinden.

Groene omgeving

De gemeente Nieuwkoop heeft een prachtige ligging: midden in de Randstad, maar met natuur en open ruimte om de hoek. Deze omgeving is een goede reden voor mensen om zich hier te vestigen of te verblijven. De omgeving is ons visitekaartje. Het is belangrijk om te beseffen dat die groene rijkdom niet vanzelfsprekend is. Er is alle reden om de lokale natuur en biodiversiteit actief te beschermen en ondersteunen. De gezondheid van de omgeving is ook bepalend voor de gezondheid van inwoners. Schone lucht, schoon water, en een schone bodem zijn van belang, maar ook de mogelijkheden voor 'groen genieten': de toegankelijkheid van de groene omgeving te voet, met de fiets of via het water.

Gezonde omgeving

Investeren in gezondheidsbescherming levert altijd meer op dan het verhogen van budgetten voor zorg. Schone lucht om te ademen, schoon water om te drinken, een schone bodem om op te spelen of in te tuinieren, rust en groen om te herstellen na een drukke werkdag. Het is langzamerhand zelfs in een groene gemeente als de onze niet meer vanzelfsprekend. Dat moet veranderen. Er is meer aandacht nodig voor vervuilende stoffen in grond, voor pesticiden in lucht en water. Voor lawaai en voor bescherming van de natuur.

Wij willen de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) en de GGD een gezamenlijke opdracht geven om in kaart te brengen hoe het in onze gemeente staat met de gezondheidsrisico's door vervuiling van lucht, bodem en water en met geluidhinder. Op basis daarvan maken we een verbeterplan.

Schiphol moet krimpen

Over onze gemeente liggen verschillende vliegroutes die van en naar het nabijgelegen Schiphol leiden. Schiphol is in de afgelopen decennia een steeds drukker luchthaven geworden. In 1970 waren er 135.000 vliegbewegingen, in 1980 was dat aantal gegroeid tot 185.000, in 2019 werd een record gevestigd met bijna 500.000 vluchten. Er werken veel mensen op Schiphol en veel Nederlanders zijn blij met de lage ticketprijzen voor vakanties. Maar het aantal vluchten blijft maar stijgen en inwoners hebben hier last van, vanwege de uitstoot van de vliegtuigen en de geluidsoverlast die een overvliegend vliegtuig veroorzaakt. De negatieve invloed van het vliegverkeer op gezondheid, woonkwaliteit en natuur in de regio wordt te hoog. Steeds meer inwoners overwegen te verhuizen. Ook omdat zij tijdens de coronacrisis weer hebben ervaren wat de waarde van stilte is.

Wij zetten ons, samen met een groot aantal andere D66'ers, sinds 2019 actief in voor een nieuwe, frisse en eigentijdse blik op de toekomst van Schiphol. Een toekomst waarin het belang dat inwoners hebben bij voldoende nachtrust en bij het leven in een fijne, gezonde, schone leefomgeving weer echt aandacht krijgt en niet weggestreept wordt tegen de economische belangen van de luchtvaartsector. Een toekomst waarin de volledige natuur- en klimaatimpact van de luchtvaart erkend worden. Een toekomst waarin Schiphol en de luchtvaartmaatschappijen hun eigen, eerlijke bijdrage leveren aan de vermindering van uitstoot van CO₂, stikstof en fijnstof. Een toekomst met eerlijke prijzen voor tickets: de vervuiler betaalt.

Wij willen een afbouw van het aantal nachtvluchten naar nul. We willen een stop op het gebruik van het 'aantal gehinderden' als maat voor beoordeling van geluidhinder. Met deze werkwijze kan een kleine groep mensen onbeperkt worden gehinderd en dat is onacceptabel in een rechtsstaat. In plaats daarvan is een (her)introduktie nodig van persoonsgebonden, wetenschappelijk verantwoorde normen voor bescherming tegen geluid en schadelijke stoffen. Normen die gehandhaafd kunnen worden door inspecties en in het uiterste geval door de rechter. Wij willen dat er een fijnmazig en betrouwbaar geluidmeetnetwerk wordt ontwikkeld. Metingen kunnen bijdragen aan verbetering van de berekeningen van vliegtuiggeluid, maar ook weer een rol gaan spelen in de handhaving.

Deze aangescherpte normen en handhaving moet in onze ogen gerealiseerd worden voordat er sprake kan zijn van een nieuw besluit over een maximaal aantal vluchten op Schiphol.

De luchtvaartsector moet als een 'normale sector' worden behandeld binnen het klimaatakkoord en binnen andere regelgeving, met accijnzen op kerosine en btw op tickets. Een uitzonderingspositie van de luchtvaart is niet meer van deze tijd. Claims rond verduurzaming van de luchtvaart moeten getoetst worden op realiteitsgehalte. Voor de beoordeling van de werkelijke bijdrage van de luchtvaart aan stikstofuitstoot en -depositie is het van belang dat in berekeningen alle stikstofuitstoot wordt meegenomen, niet alleen de uitstoot onder de 3000 voet (914 meter) vlieghoogte.

Als de bovenstaande punten serieus worden genomen, dan is groei van de luchtvaart voor de komende 10-20 jaar ondenkbaar. Sterker nog, dan is krimp van de luchtvaart onvermijdelijk. Wij willen dat het nieuwe kabinet dat erkent en dat er, op basis van de punten hierboven, voor de luchtvaart in Nederland ook een krimpscenario wordt uitgewerkt. De bovengenoemde maatregelen moeten deels op landelijk niveau worden genomen, deels ook op internationaal niveau. Wij willen dat het kabinet zich hier hard voor maakt.

Lokaal kunnen wij geen resultaten op het luchtvaartdossier afdwingen. Wij kunnen de gemeentelijke positie aan bestuurlijke tafels wel gebruiken om de belangen van huidige en toekomstige inwoners te verdedigen. Klimaat, gezondheid en wonen gaan boven vliegen. De gemeente dient in formele procedures zienswijzen in die de belangen van huidige en toekomstige inwoners verdedigen. Waar nodig of nuttig brengen we zienswijzen actief onder de aandacht van de Tweede Kamer. Vanzelfsprekend steunen we bewonersinitiatieven zoals de vereniging Vlieghinder Nieuwkoop en we werken graag met hen samen.

Natuurbehoud en natuurherstel verdient meer aandacht

Nieuwkoop heeft zijn nationale bekendheid te danken aan het water en de natuur. Er worden tientallen miljoenen landelijke en provinciale euro's geïnvesteerd in natuurbehoud, in natuurherstel en in de ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden. Gek genoeg, komt natuur in de lokale politiek vrijwel alleen ter sprake als het gaat om toerisme en recreatie. En soms met een negatieve ondertoon wanneer het gaat om effecten van Natura 2000-regels op ontwikkelruimte voor woningen en bedrijven.

D66 ziet dat graag anders. De gezondheid van de natuur is van levensbelang voor mensen en dat mag meer zichtbaar zijn in het beleid van de gemeente Nieuwkoop. De natuur in natuurgebieden en het groen in de dorpen kunnen elkaar versterken. Daarop willen wij gericht beleid voeren. Niet door her en der wat insectenhôtels te plaatsen, maar door natuurherstel en -ondersteuning tot leidraad te maken in het omgevingsbeleid en het groenbeheer.

We maken versterking van de biodiversiteit het uitgangspunt in het groenbeheer. Bij aanplant willen we daarbij kiezen voor inheemse bomen, heesters en planten, omdat daarop een groter aantal insecten leven. Daarbij willen we gebruik maken van biologische zaai- en plantmateriaal, vrij van bestrijdingsmiddelen. Het maaibeeld passen we aan, zodat er meer bloeiende planten in de bermen komen en braakliggende veldjes zaaien we in met bloeiende planten.

Samen met Natuurmonumenten en IVN werken we samen aan projecten die inwoners uitleggen hoe een groene buitenruimte bijdraagt aan de versterking van de natuurgebieden. We geven daarbij inwoners informatie over bijdragen die zij kunnen leveren in hun eigen tuin. Samen met LTO, Caring Farmers en andere grondeigenaren willen wij de samenwerking aangaan om de natuurwaarde van begroeiing op landbouwpercelen en dijken te verhogen. We geven steun aan natuureducatie op scholen en aan projecten die kinderen laten kennismaken met de natuurgebieden in onze gemeente.

In nieuwbouwprojecten geven we aandacht aan natuurinclusief bouwen, door voldoende ruimte voor groen op te nemen in stedenbouwkundige plannen en door projectontwikkelaars en zelfbouwers uit te nodigen om natuurvriendelijk te ontwerpen, bijvoorbeeld via de Checklist Groen Bouwen. Hierdoor vinden vogels en kleine zoogdieren ook makkelijk onderdak in de gebouwde omgeving. Daarnaast willen wij dat de gemeente gaat onderzoeken of zij een ondersteunende rol kan spelen bij het weidevogelbeheer.

Wij willen dat boomspiegels beplant worden en ondersteunen inwoners bij het aanleggen van geveltuintjes. We stellen daarvoor vanuit de gemeente materiaal ter beschikking. Door het leveren van hetzelfde materiaal voor initiatieven blijft het straatbeeld rustig. Daarnaast pakken we als gemeente het initiatief en planten wij 3.000 bomen bij. Via een gezamenlijke aanpak van de gemeente in samenwerking met maatschappelijke organisaties hopen wij in 2025 onze hoeveelheid bomen met een kwart te doen toenemen.

Foto's: groene boomspiegels, ingezaaide bermen en braakliggend terrein; zo kan het ook

Een omgeving die uitnodigt om te bewegen

Veel inwoners zijn graag buiten om te bewegen, juist in onze gemeente. Helaas zijn zij daarvoor grotendeels aangewezen op paden en wegen met gemengd verkeer. Fietsers zijn grotendeels aangewezen op wegen waar ook auto's en/of landbouwverkeer rijdt. Wandelaars moeten vaak wandelen op fietspaden of kunnen alleen door gebruik te maken van een B-weg een mooie avondwandeling maken. Dat is ontzettend jammer. En waar elke stad een fatsoenlijk park heeft, raken onze dorpen meer en meer versteend. D66 wil meer veilige bewegingsruimte voor fietsers en voor wandelaars. Daarbij hebben we ook speciale aandacht voor wandelaars met een hond.

We maken hiervoor een toekomstvisie fiets als addendum op het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan. Hierin werken we ambities en wensen uit voor verschillende vormen van fietsverkeer: lokaal functioneel fietsverkeer naar voorzieningen en scholen, recreatief fietsverkeer, wielrenners en woon-werkroutes met e-bikes. We ontwerpen een wenskaart die we gebruiken om lokaal te investeren in fietsgerelateerde infrastructuur. Hierbij maken we gebruik van provinciale en landelijke budgetten.

Ook maken we een toekomstvisie voor wandelaars als addendum op het gemeentelijke verkeers- en vervoersplan. Hierin verwerken we de wensen van inwoners uit alle dorpen en van recreatieve partners tot een wandelwensenkaart. Deze kaart willen we gebruiken als onderlegger voor lokale investeringskeuzes en als kaart op gebruik te maken van provinciale en landelijke budgetten. We nodigen boeren uit om hun grond ruimer open te stellen voor wandelaars, naar voorbeeld van gewoonten in andere Europese landen.

Toekomstbestendige landbouwgrond

Onder Goed Wonen is al beschreven dat we ruimte voor nieuwbouw zoveel mogelijk in bestaande gebieden en gebieden die al zijn aangewezen voor herontwikkeling zien. In de paragraaf Natuur is het belang van behoud en herstel van de natuurgebieden aan de orde geweest. De derde grote ruimtegebruiker in onze gemeente is de landbouw. In deze sector is decennialang ingezet op schaalvergroting en intensivering. Nu staan boeren, tuinders, overheid en burgers gezamenlijk voor de opgave om te komen tot nieuwe bedrijfsmodellen die zorgen voor voldoende en gezond voedsel, voor een goed inkomen voor de boer en voor harmonie met de natuur. De problemen met bodemdaling door waterbeheer, met stikstof, fosfaat, bestrijdingsmiddelen en dierenwelzijn moeten opgelost worden. Maar dat moeten we wel samen doen. De boeren moeten hun bedrijfsvoering aanpassen, consumenten moeten een realistische prijs van voedsel gaan betalen, de overheid moet beide ondersteunen. Wij willen ons actief inzetten voor een gebiedsgerichte stikstofaankpak met oplossingen die niet alleen op papier kloppen, maar ook werkelijk leiden tot verlaging van stikstofuitstoot en depositie vanuit de landbouwsector (naast daling in andere sectoren). Daarbij hoort vermindering van de veestapel, maar niet per definitie een vermindering van het aantal bedrijven. Opkoop van de gebieden die direct aan natuur grenzen kan nodig zijn, maar extensivering, teelt van andere gewassen, gemengde bedrijvigheid zijn ook opties om de doelen te bereiken. Wij zullen ons daar maximaal voor inzetten en realiseren ons dat daar geld en doorzettingsvermogen voor nodig zijn. En dat we niet alleen boeren moeten aanspreken op de noodzaak tot veranderen, maar ook consumenten moeten overhalen om duurzaam voedsel te kopen. D66 durft die keuzes te maken en zal bij die keuzes alle belangen meewegen.

Wij juichen de komst van kringlooplandbouw toe en zijn enthousiast over organisaties die daaraan werken door het experimenteren met nieuwe vormen van coöperatief eigenaarschap van landbouwgrond en/of nieuwe vormen van teelt en grondgebruik die beter samen gaan met herstel van biodiversiteit en/of met een hoger waterpeil. Het project van Land van Ons in Oud Ade volgen we met veel belangstelling.

Energie en omgeving

Er moet een einde komen aan het gebruik van fossiele brandstoffen. Nederland is afhankelijk van andere landen op het gebied van elektriciteit en koopt daarbij vaak stroom in die op een vervuilende manier is gewonnen. Welke energiebronnen over enkele decennia beschikbaar zijn valt nu nog niet met zekerheid te zeggen. Aardwarmte en warmte uit oppervlakte- en afvalwater spelen mogelijk een rol in de warmte-opgave. Maar voor het bereiken van de doelen die internationaal zijn afgesproken tot 2030 speelt vervanging van gas, olie en benzine door elektriciteit voorlopig de hoofdrol, zowel voor woningen als voor (personen)vervoer. We gaan steeds meer elektrisch koken, elektrisch verwarmen en elektrisch rijden. Die elektriciteit moet wel ergens opgewekt worden.

Voor de korte termijn zijn wind en zon de belangrijkste opties voor het opwekken van elektriciteit. De installaties die nodig zijn om deze energiebronnen te benutten vragen ruimte en zijn zichtbaar in het landschap. We vinden dit jammer, maar het is onvermijdelijk. Dat is het eerlijke verhaal. Met wind op zee en zon op dak alleen kunnen we niet in de energiebehoefte voorzien. Dat is door experts uitstekend in kaart gebracht. Op meerdere plekken in Nederland is ook energieopwekking op land nodig. Daarbij is het van belang om de verhouding tussen zon en wind zo af te stemmen dat de benodigde investeringen in infrastructuur door netwerkbedrijven betaalbaar zijn. Die investeringen gaan burgers namelijk terugzien op hun energierekening (of moeten ze opbrengen via belastingen als de overheid ervoor kiest om collectief te investeren). Een verhouding van 50/50 zon/wind is voor het netwerk optimaal.

In eerdere participatietrajecten rond de Regionale Energie Strategie (RES) zijn vragen aan inwoners gesteld die alleen ingaan op gevolgen van keuzes voor zon of wind op het landschap. In de ogen van D66 is dat een vergissing. Die vraag overvalt inwoners. Voor de RES 2.0 willen we dat veel beter doen en inwoners meenemen in de stappen die nodig zijn om klimaatverandering te stoppen, via de opties voor energiebronnen, de technische mogelijkheden naar de effecten voor de omgeving en de hoogte van de kosten die terug te zien zijn in toekomstige energierekeningen. We zijn ervan overtuigd dat dat de kwaliteit van het gesprek, de afweging van belangen en het maken van keuzes die voor zoveel mogelijk mensen acceptabel zijn, ten goede komt.

Ook wij zullen blij zijn als er elders in Nederland zoveel ruimte is voor energieopwekking dat onze polders leeg kunnen blijven. Maar we houden er rekening mee dat we ons aandeel moeten leveren in plaatsing van zonnevelden en windmolens en daar lopen we niet voor weg.

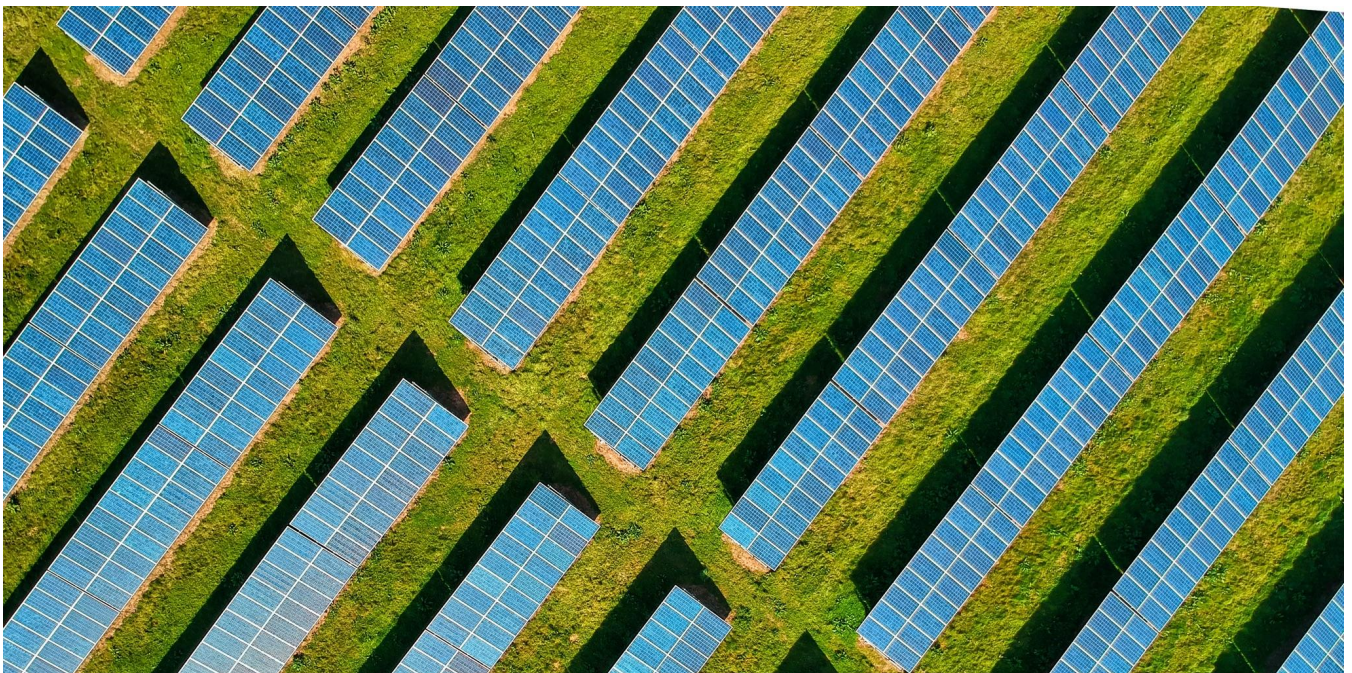

Foto: zonnepanelen in een weiland

Met name het plaatsen van windmolens zorgt voor een dilemma. Windmolens zijn met de huidige stand van de techniek de meest rendabele duurzame energiebron, maar zijn ook het meest zichtbaar in het landschap. Dit roept gemengde gevoelens op. Oudere inwoners hebben (gemiddeld) een voorkeur voor zonnevelden boven windmolens, jongere dorpsgenoten hebben juist een voorkeur uitgesproken voor gebruik van wind. Wij willen pragmatisch met het vraagstuk omgaan door op de korte termijn in ieder geval met spoed ruimte te geven aan de plaatsing van kleine windmolens met een ashoogte van ca. 15 meter op plekken die hiervoor geschikt zijn. Dergelijke windmolens zijn in onze buurgemeenten al heel gebruikelijk. Deze molens zijn minder efficiënt, maar ze hebben een relatief kleine impact op de omgeving, omdat ze over grotere afstand veel minder zichtbaar zijn. Ook geven ze spreiding van opweklocaties die het elektriciteitsnet voor de kortere termijn beter aankan. Deze tussenstap maakt dat we alvast wat doen en tegelijkertijd het gesprek met inwoners over het waarom, het wat en het hoe van de energietransitie kunnen voortzetten.

Bij de uitwerking van de keuzes voor een mix aan energiebronnen past ook het ontwikkelen van nog meer postcoderoos-projecten waarin inwoners kunnen profiteren van de energie die lokaal wordt opgewekt. De suggestie uit recente advertenties van de huidige gebiedscoöperatie dat zonnepanelen op bedrijfsdaken een vervanging kunnen zijn van zonnepanelen op woningen of vooral een investering die financieel rendement oplevert, betreuren wij. Elk dakoppervlak telt en moet zoveel mogelijk worden benut. Postcoderoos-projecten zijn er om mensen die geen geschikt dak hebben toch de kans te geven om mee te doen.

Groene omgeving: Wat willen we bereiken:

- **Gezonde omgeving. We:**
 - maken een verbeterplan om gezondheidsrisico's door vervuiling te verminderen;
- **Schiphol in de omgeving. We:**
 - gebruiken de gemeentelijke positie aan de bestuurlijke tafels om de belangen van huidige en toekomstige inwoners te verdedigen;
 - stellen dat klimaat, gezondheid en wonen boven vliegen gaan;
 - dienen in formele procedures zienswijzen in die de belangen van huidige en toekomstige inwoners verdedigen;
 - brengen, waar nodig of nuttig, zienswijzen onder de aandacht van de Tweede Kamer
 - steunen bewonersinitiatieven en werken met hen samen.
- **Natuurbehoud en natuurherstel verdient meer aandacht. We:**
 - werken aan natuurherstel en -ondersteuning, met als doel een gericht beleid te voeren waarin natuur in dorpen en natuurgebieden op elkaar aansluit;
 - maken versterking van biodiversiteit het uitgangspunt in het groenbeheer;
 - zaaien braakliggende veldjes in met bloeiende planten;
 - werken samen met maatschappelijke partners aan projecten die inwoners uitleggen hoe een groene buitenruimte bijdraagt aan de versterking van natuurgebieden;
 - geven inwoners informatie over bijdragen die zij kunnen leveren in hun eigen tuin;
 - stellen vanuit de gemeente materiaal ter beschikking voor inwoners om geveltuintjes aan te leggen;
 - gaan tot 2025 minimaal 3000 bomen extra planten;
 - steunen natuureducatie op scholen;
 - verhogen in samenwerking met maatschappelijke partners de natuurwaarde van begroeiing op landbouwpercelen en dijken.
- **Een omgeving die uitnodigt om te bewegen. We:**
 - willen meer bewegingsruimte voor fietsers en voor wandelaars;
 - creëren een park waarin wandelaars (met een hond) veilig kunnen recreëren zonder last te ondervinden van auto's of fietsers;
 - maken een 'toekomstvisie fiets' met een wensbeeld voor fietsers;
 - maken een 'toekomstvisie wandelen' met een wensbeeld voor wandelaars.
- **Toekomstbestendige landbouwgrond. We:**
 - willen samen met de landbouwsector een plan gaan ontwikkelen om bedrijfsmodellen toekomstbestendig te maken;
 - verwelkomen kringlooplandbouw, nieuwe vormen van coöperatief landbouw eigenaarschap en andere vormen van teelt.

Gezonde economie

De nieuwe economie richt zich op drie sporen: circulair, energie en digitalisering. In de gemeente Nieuwkoop geldt dat de bedrijvigheid meer dan gemiddeld wordt gevormd door de sectoren landbouw, transport, zorg en bouw. Dit heeft automatisch een positieve invloed op de werkgelegenheid waarbij ook een grote rol is weggelegd voor ZZP'ers en arbeidsmigranten. Een aantal van deze sectoren heeft de afgelopen jaren relatief veel geïnvesteerd in het duurzaam maken van hun onderneming, D66 Nieuwkoop zou graag zien dat de andere sectoren op dit succes meeliften. Wij zien hierin voor de gemeente vooral een faciliterende rol weggelegd. Wij willen dat de gemeente voorziet in de mogelijkheid duurzaam te kunnen ondernemen.

Ruimte voor duurzaam ondernemen en innoveren

Uit landelijk onderzoek van de UvA blijkt dat 55 procent van de ondernemingen die zijn onderzocht uiterlijk in 2030 klimaatneutraal wil zijn. Dat is 7 procent meer dan het jaar ervoor. D66 wil ruimte voor particulier initiatief en ondernemerschap. Ideeën voor handel en bedrijvigheid willen we stimuleren. De regels voor ondernemers moeten eenvoudig, begrijpelijk en uitvoerbaar zijn. Startende, duurzame en fairtrade ondernemers krijgen van ons extra steun. Wij willen nieuwe innovatieve bedrijvigheid stimuleren die bijdraagt aan oplossingen voor maatschappelijke problemen. Daarom ondersteunen wij inwoners en ondernemers die deze oplossingen ontwikkelen. Een aantrekkelijk ondernemersklimaat is bepalend voor een gezonde lokale economie. Bedrijven en winkels moeten goed bereikbaar en aantrekkelijk zijn voor klanten en werknemers.

De gemeente Nieuwkoop is, met haar centrale ligging, interessant voor bedrijven die de gehele randstad willen bedienen. De uitstraling van het Groene Hart is een potentiële trekker voor mensen uit de grote steden om ons heen. Door nieuwe "groene en duurzame" bedrijven te verleiden zich te vestigen in onze gemeente kan nieuwe werkgelegenheid voor onze inwoners worden gecreëerd. Momenteel zijn er in de gemeente Nieuwkoop al enkele circulaire bedrijven gevestigd. Wij zouden graag zien dat, op de plekken waar deze bedrijven al zitten, dit de norm wordt.

Lokale ondernemers moeten we koesteren en behouden voor onze gemeente, waarbij circulaire landbouw, aandacht voor verhoging van de bodemvruchtbaarheid, natuur-inclusieve landbouw en technische innovaties voorop staan. Wij willen bijdragen aan de oplossing voor het voedselvraagstuk, door het stimuleren van nieuwe, duurzame productietechnologieën en gezonde voedingsproducten te ontwikkelen. Naast natuur-inclusieve landbouw willen we ruimte bieden aan een toekomstbestendige en emissiearme landbouw en glastuinbouw, waarin moderne technologische innovaties een belangrijke rol kunnen spelen.

Regionaal samenwerken

D66 is overtuigd dat iedereen beter wordt van samenwerking, bijvoorbeeld op het gebied van innovatie, detailhandel en vestigingsklimaat. Zo werken veel mensen in een andere gemeente en voor faciliteiten zoals een goede infrastructuur moeten we actief en gericht samenwerken met andere gemeenten, de provincies, Rijkswaterstaat en aanbieders van het openbaar vervoer.

Toeristische en recreatieve economie

Onze gemeente heeft de recreant veel te bieden zoals mooie natuurgebieden in een waterrijk gebied. D66 wil recreatieve initiatieven stimuleren en zo de werkgelegenheid in deze sector laten groeien. Recreatie moet voor zowel onze inwoners als recreanten aantrekkelijk zijn en blijven. Ook willen wij meedenken over een nieuwe locatie voor permanente recreanten die voorheen bij de Visotter stonden.

We willen recreatieve ontwikkelingen stimuleren die aansluiten bij de cultuurhistorische geschiedenis en de landschappelijke waarden van Nieuwkoop. Alle toeristische mogelijkheden binnen onze gemeente zijn te vinden op Ontdek Nieuwkoop. D66 juicht het toe dat er één punt is waar alle toeristische informatie te vinden is en pleit dan ook voor een meerjarige steun voor Ontdek Nieuwkoop. Wij willen voornamelijk de natuurvriendelijke water- en natuurrecreatie in onze gemeente ondersteunen, omdat dit volgens D66 een trekpleister is en nog meer kan worden voor onze gemeente.

We ontmoedigen toertochten met (vervuilend) gemotoriseerd verkeer op C-wegen en rond het plassen gebied.

Wij willen dat horeca ondernemers vrij en duurzaam kunnen ondernemen. Ook willen we boeren meer de ruimte geven om recreatief te kunnen ondernemen. Wij laten het initiatief daarvoor graag aan de ondernemers maar denk hierbij bijvoorbeeld aan b&b, verkoop streekproducten en tiny houses.

Investeren in datagedreven economie

Onze economie draait steeds meer rond data. Bedrijven en inwoners willen gebruik kunnen maken van snel internet en de nieuwe technologische ontwikkelingen. D66 ziet daarom graag dat de gemeente faciliteert in de aanleg van een robuuste digitale infrastructuur. Ook in de gemeente Nieuwkoop is toegang tot het internet namelijk een basisbehoefte. D66 wil ervoor zorgen dat iedere inwoner toegang heeft tot betaalbaar vast en mobiel internet van voldoende kwaliteit en snelheid, op welke locatie dan ook. Dat betekent een snelle uitrol van 5G en glasvezel in de buitengebieden.

Gezonde economie: Wat willen we bereiken:

- **Ruimte voor duurzaam ondernemen en innoveren. We:**
 - willen minder regels. Elke regel moet zijn oorspronkelijke doel dienen;
 - willen goed bereikbare kernen en bedrijventerreinen voor klanten en werknemers;
 - zien in onze gemeente graag meer kennisintensieve bedrijven gericht op verduurzaming;
 - geven lokale ondernemers de ruimte voor functievermenging;
 - ondersteunen agrariërs in hun transitie naar duurzamere en meer toekomstbestendige grondgebonden veehouderij en agrarische bedrijven;
 - willen beschikbare kennis en techniek vanuit landelijke kenniscentra en universiteiten zichtbaar en bereikbaar naar onze gemeente halen zodat ondernemers ervan kunnen profiteren.
- **Toeristische en recreatieve economie. We:**
 - willen meedenken over een nieuwe locatie voor permanente recreanten die voorheen bij de Visotter stonden;
 - stimuleren recreatieve ontwikkelingen die aansluiten bij de cultuurhistorische geschiedenis en onze landschappelijke waarden;
 - bevorderen natuurvriendelijke water- en natuurrecreatie.
- **Investing in datagedreven economie. We:**
 - zetten ons in voor een snelle uitrol van 5G en glasvezel in de buitengebieden.

Glashelder bestuur

Landelijk heeft D66 de vorige verkiezingen ingezet op nieuw leiderschap. Voor ons betekent dat dat we werken vanuit onze kernwaarden en overtuigingen: Iedereen heeft het recht op een volwaardig en zelf bestemd leven. Als iemand het lastig heeft, ondersteunen we als maatschappij en we zijn er om de voorwaarden voor een gezond en vrij leven te creëren. Op belangrijke dossiers hebben we een duidelijke visie en plannen die voortkomen uit onze overtuigingen en hiervoor proberen we draagvlak te creëren. Dat doen we door veel contact te zoeken met de inwoners, ons verhaal te vertellen en uit te leggen, maar ook door goed te luisteren.

De doelen die de landelijke fractie van D66 had, zijn ook naar de gemeente te vertalen. Een glashelder bestuur is nodig. Volgens D66 Nieuwkoop houdt dat in dat de gemeente er voor iedere inwoner is en van iedere inwoner is. Als lokale overheid moet je goed weten wat er speelt, je hebt contact met de inwoner. De gemeente moet daarom actief informatie inwinnen bij inwoners en ondernemers en zij moeten op hun plaats het gevoel hebben dat hun mening wordt gehoord. De gemeente dient samen met inwoners verder te kijken dan de papieren werkelijkheid van de gemeente. Initiatieven van inwoners moeten worden aangemoedigd en de gemeente moet lokale activiteiten faciliteren. Ook het bestuur van de gemeente zelf is toe aan een nieuwe bestuurscultuur. D66 wil een college dat op hoofdlijnen met elkaar bestuurt, waarin zowel oppositie als coalitie samen kunnen werken aan de toekomst van de gemeente Nieuwkoop.

Informatie vanuit buurt

De dorpsraden vormen voor de gemeente Nieuwkoop een belangrijke bron van informatie. Toch merkt D66 dat deze informatie soms niet terecht komt op alle plaatsen waar deze nodig is. Wij zouden graag zien dat er direct contact is tussen de dorpsraden en de gemeenteraad. Wij vinden de dorpsraad belangrijk en willen dus ook dat zij een vaste subsidie ontvangen voor het werk dat zij doen. Een andere bron van informatie is de lokale journalistiek. Graag zouden wij in overleg gaan om te kijken waar en hoe wij zouden kunnen helpen met het stimuleren van de lokale journalistiek om zo een stabiele, goede lokale bron van nieuws te hebben voor onze mooie gemeente. Ook de afstand tussen het college moet kleiner gaan worden om zo te zorgen dat de gemeente meer betrokken raakt. Dit gaan we realiseren door wethouders spreekuur te laten houden met inwoners.

Groen bestuur

D66 vindt dat met het beleid rond duurzame afvalinzameling al zeer goede stappen gemaakt zijn, maar toch zien we nog ruimte voor verbetering. Los van de voorwaarden die de gemeente stelt aan zijn relaties met leveranciers en subsidieontvangers via het inkoopbeleid zouden wij graag nog meer transparantie zien in wat er rond de afvalverwerking daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Hierbij doelen we dan op verder kijken dan de zogenaamde papieren werkelijkheid. Graag zouden wij willen weten of ons afval werkelijk goed gerecycled wordt en niet alleen op papier goed gerecycled wordt. Wij willen dat het voor inwoners inzichtelijk wordt waar hun afval heen gaat en waar het al dan niet zijn nieuwe bestemming vindt. Verder vindt D66 het belangrijk dat de gemeente de opdracht om duurzamer te handelen niet alleen bij de relaties neerlegt. Ook het gemeentebestuur moet zelf het goede voorbeeld geven. D66 wil dat Nieuwkoop zich aansluit bij de fairtrade gemeenten en plastic gebruik zoveel als mogelijk vermijdt.

Dienstverlenende gemeente

Voor D66 is een van de belangrijkste taken van de gemeente die van dienstverlener. De inwoners kunnen voor veel meer zaken terecht bij de gemeente dan alleen het aanvragen van documenten en afvalverzameling. Wij zouden graag zien dat de gemeente zijn taak als dienstverlener serieuzer neemt en met betere manieren komt om aanvragen sneller te behandelen en beter met de inwoners gaat communiceren waar het gaat over vragen van haar inwoners. Duidelijke service level agreements zouden hierin een uitkomst kunnen bieden zodat de inwoners weten wanneer een antwoord verwacht kan worden.

Het is voor onze inwoners belangrijk dat zij inzicht krijgen in processen in onze gemeente. Onder transparant bestuur verstaat D66 een bestuur dat de deuren openzet en inwoners inzicht biedt. Daarbij hoort volgens D66 ook dat mensen die een aanvraag doen bij de gemeente, op de hoogte gehouden worden van de voortgang. Het is belangrijk dat, wanneer inwoners een aanvraag doen, zij weten dat de gemeente ermee bezig is en hoelang het ongeveer nog duurt tot een reactie volgt.

Daarnaast is het volgens D66 belangrijk dat de gemeente de keuzes die gemaakt worden goed uitlegt. Er moet goed worden stilgestaan bij de waarom-vraag. Waarom kiest de gemeente ervoor een besluit te nemen of maatregel in te voeren. Het antwoord op deze waarom-vraag moet ook worden gedeeld met onze inwoners. D66 vindt het belangrijk dat voorstellen specifiek worden geformuleerd, meetbaar, aanvaardbaar, realistisch en tijdsgebonden zijn. Dit maakt voorstellen afgebakend en geeft de raad meer houvast om zijn controlerende taak uit te voeren.

Ten slotte moet de gemeente de inwoners duidelijkheid geven over alle mogelijkheden die er voor hen zijn. De gemeente heeft allerlei verschillende subsidiepotjes en loketten waar inwoners iets aan hebben. Door wekelijks een ander potje of loket in de aandacht te zetten worden de mogelijkheden voor de inwoners herhaaldelijk gecommuniceerd. Dit kan beleid van de gemeente doeltreffender maken en voor inwoners inzichtelijker maken.

Verantwoordingsdag

D66 is voorstander van een nieuwe manier van samenwerking tussen inwoners, overheid, bedrijven en organisatie. D66 wil dat de gemeente Nieuwkoop eens in het jaar een verantwoordingsdag organiseert. Tijdens de verantwoordingsdag presenteren de fracties, wethouders en burgemeester aan inwoners wat zij het afgelopen jaar hebben bereikt. Ook geven zij aan wat zij het aankomend jaar willen doen. Vervolgens mogen inwoners de politici en bestuurders over dit beleid aan de tand voelen. Dankzij het stellen van kritische en oplettende vragen kunnen inwoners het dagelijks bestuur van de gemeente bevragen. Dankzij deze manier van direct verantwoording afleggen zullen inwoners, bedrijven en organisaties meer beeld hebben bij de acties en uitdagingen die de gemeente heeft. Ook kan dit inzicht ertoe leiden dat inwoners, bedrijven en organisaties met de gemeente samen gaan werken aan het verbeteren van hun buurt. De gemeente heeft ook als voordeel dat meningen en ideeën van inwoners kunnen helpen.

Participatie gericht bestuur

D66 vindt het belangrijk dat de inspraak van inwoners niet ophoudt nadat de stemmen zijn geteld. In het verleden zijn er in Nieuwkoop meerdere knelpunten geweest voor, tijdens en na participatietrajecten waarbij inwoners het gevoel hebben gehad niet te worden gehoord en geïnformeerd. D66 heeft zich uitgesproken tegen deze slechte manier van communiceren met onze inwoners. Belangen zullen allemaal gehoord en afgewogen moeten worden. Tegenstanders zullen er altijd blijven bestaan, maar het is voor D66 wel belangrijk dat inwoners zich serieus genomen voelen en het uiteindelijke besluit uitgelegd krijgen. Het is volgens ons belangrijk om een stap terug te doen, uit het digitaal participeren. Het terugstappen uit digitale participatie moet volgens D66 betekenen dat fysieke participatieprocessen als basis worden gezien en digitale participatievormen als aanvulling gelden.

D66 ziet liever dat de gemeente met inwoners het gesprek aangaat, maar ook dat inwoners onderling de dialoog aangaan. Onze visie is om terug te stappen naar het back-to-basic participeren. Namelijk langs de deur met mensen de dialoog aangaan en ze uitnodigen om bij een fysieke participatieve sessie aanwezig te zijn, hiervoor wil D66 de buurtonderzoeker in het leven roepen, waarover straks meer. Mensen die niet thuis zijn krijgen dan de mogelijkheid om later digitaal te reageren. Zo wordt volgens D66 echt actief de dialoog gezocht met de inwoners. Wat wordt er vervolgens met uw stem gedaan? D66 vindt het belangrijk dat, voordat inwoners wordt gevraagd om meningen, eerst duidelijk wordt gemaakt wat er met de inbreng wordt gedaan. Zo worden inwoners niet later teleurgesteld en gaat de organisatie ook met een duidelijk opdracht aan de slag.

Daarnaast wenst D66 dat jeugd en jongeren meer worden betrokken bij de lokale besluitvorming en uitvoering. Uitvragen via sociale media hoe inwoners over bepaalde zaken denken en hen informeren over lokale activiteiten kan de betrokkenheid van jeugd en jongeren al positief beïnvloeden. Hierbij speelt de Nieuwkoopse jeugd-/jongerenwerker een cruciale rol. De jeugd-/jongerenwerker moet naast zorgtaken ook voldoende tijd hebben om met jeugd te praten over lokale uitdagingen.

D66 betreft graag de kinderen bij het gemeentebestuur. Om die reden hebben enkele gemeenten in het land een kinderraad. Een kinderraad is een raad die vier keer per jaar samenkomt. Deze raad is samengesteld uit 'verkozen' raadsleden van verschillende basisscholen. D66 pleit ervoor om, samen met het onderwijs, in Nieuwkoop ook een kinderraad te organiseren. De kinderraad kan, met behulp van experts, zich gaan buigen over voor hen interessante lokale thema's. Zo leren kinderen meer over de politiek en maatschappelijke problemen, het is hun eigen toekomst waaraan zij werken. Daarnaast kunnen de kinderen wellicht met interessante ideeën komen die op een creatieve manier de lokale thema's aanpakken. Zo hebben niet alleen de kinderen, maar ook de gemeente iets aan de kinderraad.

Nieuwkoopse buurtonderzoekers

Momenteel zijn participatietrajecten in Nieuwkoop incidenteel. Inwoners wordt gevraagd naar hun mening wanneer er bijvoorbeeld een nieuwe speeltuin in de buurt wordt gebouwd of er een nieuw woningbouwproject in de wijk is. D66 wil dat de gemeente blijvend met de inwoners in gesprek gaat. Dit willen we bereiken door participatie weer in eigen beheer te nemen in plaats van het inhuren van externen partijen. Door meerdere fte full-time participatiemedewerkers die op eigen initiatief met inwoners het gesprek aangaan over de toekomst en ontwikkelingen van hun buurt. Het in het leven roepen van de Nieuwkoopse buurtonderzoekers. De buurtonderzoekers zullen primair gebruikt gaan worden om met inwoners in gesprek te gaan bij een participatieproject van de gemeente. We zien echter ook dat in de voortrajecten voordat er een project is gestart al veel gewonnen kan worden door met de inwoners in gesprek te gaan over de toekomst van hun buurt. Zo kunnen de buurtonderzoekers ook contact onderhouden met inwoners en fungeren als een aanspreekpunt voor de buurt of ook zelf met inwoners in gesprek gaan..

Daarbij ziet D66 een potentieel financieel voordeel. Het permanent inhuren van een aantal fte zal naar verwachting goedkoper zijn dan het continu inhuren van externe partijen. Plus, deze externe partijen staan verder van de casus af en moeten zich bij een nieuwe opdracht daarom telkens opnieuw in de casus verdiepen. Als de Nieuwkoopse buurtonderzoeker goed zijn werk doet, dan weet hij al wat de inwoners van een buurt of dorp verlangen.

Wordt er in de wijk een nieuw speeltuin gebouwd? Dan gaat de buurtonderzoeker langs bij de lokale basisschool en gaat hij of zij met kinderen en ouders in gesprek over de gewenste speeltuin. Komt er een nieuwe woonwijk in de buurt? Dan kan de buurtonderzoeker bij lokale inwoners in de buurt gaan uitvragen wat zij wensen in de nieuwe woonwijk. Momenteel worden dergelijke participatietrajecten vaak digitaal gehouden, maar wat D66 betreft gaat de gemeente direct met de inwoners in gesprek. De Nieuwkoopse buurtonderzoeker kan een lokale bekendheid opbouwen, zoals bijvoorbeeld een wijkagent. Zo kan de buurtonderzoeker groeien tot een aanspreekpunt voor de wijk. Inwoners kunnen zelf het contact opzoeken met de buurtonderzoeker wanneer zij bijvoorbeeld ideeën, klachten of vragen hebben over lokale ontwikkelingen.

De buurtonderzoeker moet wat D66 betreft zelf zijn werk kunnen doen. Er moet zo min mogelijk sprake zijn van sturing door het college. De buurtonderzoeker deelt zijn bevindingen in een rapport wanneer er raadsvoorstellen voorbij komen waarbij participatie gewenst is. Zo bestaat er zo min mogelijk sturing op een gewenste uitkomst en kan de raad eenvoudiger zijn controlerende taak uitvoeren.

De Nieuwkoopse buurtonderzoeker fungeert als aanspreekpunt van de buurt, geeft de raad meer beeld bij de wensen van de buurt, is efficiënter dan een externe partij en verkleint de afstand tussen gemeente en inwoner.

Inclusief bestuur

D66 vindt het belangrijk dat de gemeente inclusief beleid voert. Inwoners moeten zich prettig en veilig voelen in onze gemeente. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, seksuele voorkeur, politieke gezindheid, afkomst of geslacht pakken we aan. We verwachten van de gemeente dat er ingegrepen wordt wanneer onze inwoners op basis van achtergrond, seksuele voorkeur of genderidentiteit in de openbare ruimte gediscrimineerd worden en we belonen partijen die actief bijdragen aan het bestrijden van racisme, discriminatie en andere vormen van uitsluiting.

D66 wil dat het Meldpunt Discriminatie beter bekend wordt. De gemeente Nieuwkoop werkt op dit gebied samen met de externe partner Kwadraad. Naast het registreren van meldingen en het inzichtelijk maken van ontwikkelingen wil D66 dat er ook vooral met mensen het gesprek aan wordt gegaan. Door mensen aan te spreken en eventueel in contact te brengen met slachtoffers van racisme en discriminatie hopen wij tot een gedragsverandering te komen.

In 2023 is het 150 jaar geleden dat in Nederland de slavernij werd beëindigd. Sporen van de slavernij zijn nog altijd zichtbaar in onze samenleving. Om de slavernij te erkennen en de afschaffing ervan te eren wil D66 dat in Nieuwkoop hier meer aandacht aan wordt besteed. Het herdenkingsjaar 2023 is een mooie aanleiding om, bijvoorbeeld samen met het historisch genootschap en basisscholen, een onderzoek te doen naar de geschiedenis van slavernij in de gemeente Nieuwkoop. Wat heeft hier plaatsgevonden en welke invloed zien we hier nog van.

Niet iedereen heeft dezelfde kansen in onze samenleving. Als partij zijn wij voorstander van anoniem solliciteren bij de overheid. Bij anoniem solliciteren ontbreken op de cv's niet alleen naam, adres en geslacht, maar ook geboorteplaats. Het belangrijkste voordeel van anoniem solliciteren ligt voor de hand. Als organisatie kijk je namelijk puur naar de geschiktheid van de kandidaat. De voor de werkgever interessante informatie, over de vooropleiding, werkervaring en motivatie bijvoorbeeld, zijn alsnog te vinden. Uit meerdere proeven blijkt dan ook dat anoniem solliciteren werkt.

Arbeidsmigranten die hier binnen onze gemeentegrenzen verblijven, moeten makkelijker de gang naar de gemeente kunnen maken. Belemmeringen die dit in de weg staan moeten zo goed als mogelijk moeten worden weggenomen, dit geldt natuurlijk voor alle groepen voor wie de gemeente minder toegankelijk is. D66 wil daarom ook dat alle relevante informatie beschikbaar is in het Pools, Roemeens en Bulgaars.

Als teken van inclusiviteit wordt momenteel de regenboogvlag gehesen op het gemeentehuis op dagen waar meer wordt stilgestaan bij het thema lhbt-inclusiviteit. Wij wensen dat wij dit symbool meer gaan uitdragen, bijvoorbeeld met verlichting op de Reghthuystoren. Wat ons betreft blijft het niet bij een symbool, maar gaan we ook aan de slag op het gebied van inclusiviteit. We bevorderen inclusiviteit en bestrijden discriminatie binnen onze gemeente, door middel van cursussen omtrent het thema van externen. Ook proberen wij anderen te helpen met het bespreken van het thema inclusiviteit en brengen we relevante activiteiten onder de aandacht. Wij willen aansluiting zoeken met andere gemeenten in onze regio die zich actief inzetten voor lhbt-inclusie. In samenwerking met bijvoorbeeld Alphen aan den Rijn en Bodegraven-Reeuwijk kunnen wij als gemeente meer bereiken dan alleen. Zo kunnen wij onze krachten bundelen als het bijvoorbeeld gaat om activiteiten voor de doelgroep.

Nieuwkoop moet een dementievriendelijke gemeente worden. Hiervoor wil D66 de handen ineen slaan met lokale partijen. Bij de inrichting van de leefomgeving moeten wij als gemeente rekening houden met de speciale behoeften van dementerenden. We zetten ons in voor voorlichting over de impact van de leefomgeving op dementerende mensen en zullen bij ondernemers hiervoor aandacht vragen.

Digitaal bestuur

Digitale veiligheid vereist een constante alertheid van onze gemeente. Een gemeente let daarbij niet alleen op hen die schade willen berokkenen, maar ook op degenen die dat niet doen. Afgelopen jaren zijn meerdere gemeenten slachtoffer geworden van hackers, ransomware en datalekken. D66 vindt het belangrijk dat de gemeente zich niet alleen focust op de techniek, maar ook op de digitale weerbaarheid van ambtenaren en inwoners.

D66 zal zich daarom inzetten voor de privacy van onze inwoners en ambtenaren. Privacygevoelige informatie moet zo min mogelijk worden gedeeld en het moet op voorhand duidelijk zijn wie en hoe toegang kan plaatsvinden tot deze informatie. Hierin staat een goede afweging centraal, mensen moeten zoveel mogelijk privacy behouden, maar inwoners moeten zich ook veilig kunnen voelen. D66 wil daarom dat de gemeente een data-manifest publiceert waarin voor inwoners inzichtelijk wordt gemaakt welke persoonsinformatie de gemeente van inwoners heeft, tot welke informatie de gemeente toegang heeft, welke informatie over inwoners met andere partijen en instanties wordt gedeeld (en onder welke voorwaarden) en hoe persoonlijke gegevens worden bewerkt, verwerkt en gebruikt.

Het is een algemene trend dat er met steeds weer nieuwe technologie meer digitale informatie over inwoners wordt verzameld. Deze informatie wordt vervolgens opgeslagen in allerlei databases. Deze technieken stellen ons steeds vaker voor ethische dilemma's over de inzet hiervan. Ook de gemeente krijgt hier steeds meer mee te maken. Wij willen dat er budget is om bij ethische dilemma's onafhankelijk onderzoek te kunnen (laten) doen naar de impact van digitaal ethische beslissingen. Met dit budget en deze houding wil D66 dat er zo min mogelijk gegevens worden opgeslagen, voor een zo'n kort mogelijke tijd, met een zo hoog mogelijke doeltreffendheid.

Ook in de lokale overheid is er steeds meer sprake van digitalisering. Voor D66 is het belangrijk dat deze digitalisering een doel dient ten aanzien van de inwoner en daarbij nooit de kloof tussen inwoner en overheid mag vergroten. Het uitgangspunt van de gemeentelijke dienstverlening is digitaal waar het kan, fysiek voor wie het wil. Contact met de gemeente verloopt steeds vaker digitaal en daarom is het belangrijk dat de website voldoet aan de eisen zoals deze landelijk worden gesteld door het 'Besluit Digitale Toegankelijkheid'. Veel van onze inwoners hebben nog steeds de voorkeur om fysiek met de gemeente af te spreken, D66 zal zich blijven inzetten voor de mensen die dit willen zodat dit ten alle tijden een mogelijkheid blijft.

Voor een goede dienstverlening richting de inwoners en ondernemers is het essentieel dat ambtenaren beschikken over voldoende kennis rond digitale wetgeving en kunde binnen het digitale domein. De gemeente moet zorgdragen voor het op peil brengen en houden van deze kennis.

Glashelder bestuur: Wat willen we bereiken:

- **Informatie van de buurt. We:**
 - subsidiëren dorpsraden;
 - willen lokale journalistiek stimuleren;
 - willen dat de wethouder een spreekuur heeft voor inwoners.
- **Groen bestuur. We:**
 - willen meer transparantie creëren rondom afvalverwerking;
 - maken het voor inwoners inzichtelijk waar hun afval heengaat en een nieuwe bestemming vindt;
 - sluiten ons aan bij de fairtrade-gemeenten;
 - verminderen plastic gebruik.
- **Dienstverlenende gemeente. We:**
 - willen een voor de inwoner zo'n efficiënt mogelijk werkende dienstverlening;
 - werken aan een gemeente die beter gaat communiceren met inwoners;
 - leggen de keuzes die de gemeente maakt beter uit aan de betrokkenen;
 - formuleren beleidsdoelstellingen SMART;
 - brengen (bestaande) subsidiepotjes meer onder de aandacht.
- **Verantwoordingsdag. We:**
 - organiseren eens in het jaar een verantwoordingsdag;
 - vergroten het begrip van inwoners, bedrijven en organisaties van de taken en uitdagingen waarmee de gemeente te maken heeft.
- **Participatie gericht bestuur. We:**
 - willen dat inwoners zich serieus genomen voelen;
 - willen een stap terug doen uit het digitale participeren;
 - creëren bij participatietrajecten duidelijkheid wat er met inbreng van inwoners wordt gedaan;
 - maken meer gebruik van sociale media om jeugd en jongeren te betrekken bij lokale thema's;
 - richten een kinderraad op om kinderen op jonge leeftijd te betrekken bij interessante uitdagingen.
- **Nieuwkoopse buurtonderzoekers. We:**
 - gaan permanent participeren in de gemeente, niet incidenteel;
 - werven meerdere fulltime participatiemedewerkers;
 - roepen de Nieuwkoopse buurtonderzoekers tot leven.
- **Inclusief bestuur. We:**
 - pakken discriminatie aan;
 - belonen partijen die actief bijdragen aan het bestrijden van racisme, discriminatie en andere vormen van uitsluiting;
 - vergroten de bekendheid van het Meldpunt Discriminatie;
 - onderzoeken het slavernijverleden van de gemeente Nieuwkoop;
 - laten mensen anoniem solliciteren bij de gemeente;
 - maken voor arbeidsmigranten relevante informatie beschikbaar in hun eigen taal;
 - dragen als gemeente inclusiviteit meer uit;
 - zoeken aansluiting met buurgemeenten die zich inzetten op het gebied van lhbt-inclusiviteit;
 - maken van Nieuwkoop een dementievriendelijke gemeente.
- **Digitaal bestuur. We:**
 - zetten ons in voor de privacy van de inwoners en ambtenaren;
 - publiceren een data-manifest waaruit duidelijk wordt welke informatie de gemeente van inwoners heeft en hoe dit wordt gebruikt;
 - willen d.m.v. een budget dat er bij ethische dilemma's onafhankelijk onderzoek gedaan kan worden.